

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXIII. ÉVLYAM, 7. SZÁM

ÁRA: 1,40 Ft

1981. ÁPRILIS 16.

Felszabadulási ünnepség az aulában

Felszabadulásunk 36. évfordulójának ünnepi megemlékezése és műsora, egyetemünk aulájában zajlott le április 3-án. Dr. Csáki Csaba az ipari kar dékánjának ünnepi beszéde — mintegy visszatekintés a múltba és számvetés a napjainkig megtörtént eseményekkel — így hangzott:

„Élmények és emlékek fényében próbáljuk megfogalmazni, mit jelentett, mit jelent ez a nap népünk, az idősebb és fiatalabb nemzedékek sorának alakulásában. Történelmi vívmányaink szervesen kapcsolódnak nemzeti múltunk haladó törekvéseihez...”

A történelmi folyamat vívmányainak, országunk építő munkája eredményeinek, a testvéri országokhoz fűződő viszonyának szemléltetése után így folytatta beszédét:

„A megváltozott külső és belső feltételekhez való igazodás nélkülözhetetlenné teszi a rugalmasabb, a lehetőségek és tartalékok gyorsabb és nagyobb mértékű feltárását biztosító, az egyéni kezdeményezésre és képességekre jobban építő gazdaságpolitika és gazdaságirányítás alkalmazását. A hatékonyság növelésében kulcsszerepet kell kapnia az anyagi termelés átfogó és mélyre ható korszerűsítésének.”

Az MSZMP KB elmúlt hetekben tartott ülésére hivatkozva ezt mondta:

„A KB ülés határozatai kiemelik az emberi, tudati tényezők fontosságát... az egyetemek és főiskolák tevékenységének valamennyi területén a minőségi követelményeket állítják előtérbe.”

Beszélt az egyetemi oktatási rendszer reformtervezetének kidolgozásáról, a változó társadalmi igényekhez való igazodás szükségességéről:

„Egyetemünk vezető állami és társadalmi fórumai a közel-múltban vitatták meg a képzéskorszerűsítésünk irányelveire vonatkozó javaslatokat. Elmondhatjuk, egyetemi közvéleményünk többsége támogatja a vezetés fejlesztési törekvéseit. E vitákon azonban az is egyértelműen világossá vált, hogy a továbbképzés részleteit és lehetőségeit a változások szükséges kereteit illetően ma még meglehetősen eltérők a vélemények. Képzéskorszerűsítésünk részletes programjának kidolgozása el nem siethető! Oktatóink és a külső szakemberek, valamint végzett hallgatóink körében végzett közvéleménykutatások is egyértelműen arra utalnak, hogy nem hangzatos reformra, a kedélyeket felkavaró átszervezésekre van elsősorban szükség. A képzési időszak időfelhasználása meglehetősen ésszerűtlen, a tantervek szétaprózottak, a szükségszerű koncentrációval szemben inkább a tárgyak további inflálódása megy végbe. Egyetemünk tekintélyének megőrzése, a jövő közgaz-

dásnemzedékéért érzett felelősség... gyors változtatásokat, kiemelt fejlesztést tesz szükségessé.”

A fiatalságról szólva kiemelte, hogy szükség van az ifjúság aktív közreműködésére, felelősségteljes támogatására. Ifjúságpolitikánk feladatainak említését közvetlenül a politikai, világpolitikai helyzet nehézségeinek, a szocializmus építése konfliktusoktól nem mentes folyamatának vázolása követte:

„A számunkra kedvezőtlenebbé vált világ gazdasági helyzet, az enyhülési folyamat megtorpanása olyan körülményeket teremtett, amelyekben az előrehaladás a legszélesebb értelemben vett nemzetközi összefogást igényli. Egység, a sorok összehangolása kell, hogy jellemezze ifjúságunkat is, hiszen van mit megvédenünk: új, szabad életünket, népünk hatalmát és békéjét.”

Csáki elvtárs ünnepi beszéde után kitüntetések, dícsérő okleveleket adott át egyetemünk eredményes munkát végző oktatóinak. Elsőként említette a több évtizedes kiemelkedő tevékenységük, alkotómunkájuk érdeméért miniszteri kitüntetésben részesültek: a Munka Erdemrend arany fokozatát dr. Bedő Gyula docens, dr. Szentés Tamás egyetemi tanár, ezüst fokozatát Bernáth Tivadar, Gáspár László és Máriás Antal kapták meg. Személyesen adta át a művelődési miniszter kitüntetését a Forradalmi Ifjúsági Napok megrendezéséért, Kiváló Munkáért kitüntetést Ékes Ildikó, Höggye Mihály, Kulcsár Dezső, Róth Józsefné, Turján Sándor elvtársaknak; Miniszteri Dícséretben részesült továbbá Gyarmatiné Rácz Ágnes, Hardi László, Pál László, Sipos Erzsébet, Temesi József. Az egyetemi pályázat alapján új tudományos eredményért Rudas László díjat kapott egyetemünk több fiatal munkatársa: Rostorányi Zolt (vil. gazd. tanszék), Balaton Károly és Dobák Miklós (ipari üzemszervezési tanszék), Máté Katalin (nép. gazd. terv. tanszék) és Szalay Péter (nemzetközi kapcsolatok tanszék) oktatói. Törzsgárda jutalomban részesült egyetemünk számos oktatója és dolgozója.

A kerületi KISZ-bizottság is ezúttal adta át kitüntetését és dícséretét: Berczelly Johanna (külkeren vezetett) Kiváló Ifjúsági Vezető érdmet, Horn Gábor (tanár szakos), Aranykoszorus KISZ-jelvényt; Nikodémusz Antal (terv. gazd. végzős), KISZ KB Dícsérő Oklevelet kapott.

Az ünnepélyt az egyetem művészeti csoportjainak műsora zárta. Fellépett a Corus Ökonomicus és a tánckar palatka-mezőségi táncának bemutatóját láthatták az ünnepélyen megjelent egyetemi oktatók, dolgozók és a diákság képviselői.

Kovács A.

MEGHÍVÓ

A KISZ egyetemi küldöttgyűlése öt munkabizottság létrehozásáról döntött.

A KISZ-bizottság mellett működő munkabizottságok feladata javaslatok előkészítése KISZ-bizottsági döntésre, mely javaslatokat széles körű vitára kell bocsátani, a döntést megelőzően.

A munkabizottságok témáiról a szerkesztőségi beszámolóban részletesen olvashatók.

A munkabizottságok első összejövetelére április 17-én pénteken 14 órakor kerül sor az I. előadásban.

Kérjük, az egyetemi küldöttgyűlés küldötteit, a szak KISZ-vezetősegeket, az alapszervezetek vezetőit, hogy ezen a munkaindító megbeszélésen vegyenek részt, és a továbbiakban folyamatosan kísérjék figyelemmel az itt folyó munkát, a közös eredmények érdekében.

KISZ-bizottság

(Fotó: Fáth Péter)

Ebben a hónapban tizenötödik alkalommal rendezik meg az országos tudományos diákköri konferenciát. Ennek keretében zajlott le a múlt héten, április 7-9 között Salgótarjánban a közgazdasági szekció munkája is. Már a napfényes kedd délelőtt mintegy 300 diák és tanár nyüzsgött a városban és a Pénzügyi és Számviteli Főiskola kihelyezett tagozatának modern épületénél, amelyek idén othont adtak a kétféleképp megrendezésre kerülő konferenciának. Délután dr. Tétényi Zoltán főiskolai főigazgató megnyitotta a munkát. A TDK-k révén is segíteni kell a felsőfokú intézmények és hallgatóik közötti kapcsolatokat fejlődésért.

A szekciók munkájának nagy része a résztvevők véleménye szerint is színes, izgalmas volt. Négy szekció munkáját tudtam részben figyelemmel kísérni. Egyik a gazdaságpolitika és népgazdaságtervezési szekció volt. Itt több igen érdekes előadás hangzott el, köztük Nemény Vilmos a vaskohászatról, a Király L. G.—Kiss L. kettős a jövőkutatóról és Zsilinszky András a szén vagy szénhidrogén dilemmáról beszélt. Zsilinszky történelmi folyamatban érdekesen fejtegette a magyar gazdaság előtt álló választási lehetőséget. Nagyon érdeklődés talán csak a Zalka Máté Katonai Főiskoláról jött tisztelőtelnek a szocialista gazdaság háborúra való felkészítéséről szóló dolgozatát fogadta. Bár katonák nem először vettek részt az OTDK-n, a mostani két dolgozatuk volt igazán katonás és így nem csoda, hogy már a címük miatt is a terem zsúfolva volt, többnyire civilekkel. Míg itt a kérdések voltak hevesek, az ezt követő előadás után a vita volt igencsak felfokozott. Tépán István a magyar közgazdasági gondolkodás változásairól, a gazdasági irányítás mechanizmusának az 1953-56 közötti változásairól írt. Nagy érdeklődés fogadta ezt a részben eredeti források feldolgozásával írt műnek az igencsak

14 nívódíj, 7 különdíj az OTDK közgazdasági szekcióban

közötti harcot”, a protekciót, a futtatást. Javasolta, hogy a jövőben esetleg egy egységes zsűri döntson a dolgozatoknak a konferenciára kerüléséről a téma érdeme, aktualitása és színvonala alapján és ne pedig az intézményi hovatartozás szerint. Szó lehetne arról is, hogy a konferenciákat mindig több, más-más téma köré csoportosítsák. A TDK-k révén is segíteni kell a felsőfokú intézmények és hallgatóik közötti kapcsolatokat fejlődésért.

A szekciók munkájának nagy része a résztvevők véleménye szerint is színes, izgalmas volt. Négy szekció munkáját tudtam részben figyelemmel kísérni. Egyik a gazdaságpolitika és népgazdaságtervezési szekció volt. Itt több igen érdekes előadás hangzott el, köztük Nemény Vilmos a vaskohászatról, a Király L. G.—Kiss L. kettős a jövőkutatóról és Zsilinszky András a szén vagy szénhidrogén dilemmáról beszélt. Zsilinszky történelmi folyamatban érdekesen fejtegette a magyar gazdaság előtt álló választási lehetőséget. Nagyon érdeklődés talán csak a Zalka Máté Katonai Főiskoláról jött tisztelőtelnek a szocialista gazdaság háborúra való felkészítéséről szóló dolgozatát fogadta. Bár katonák nem először vettek részt az OTDK-n, a mostani két dolgozatuk volt igazán katonás és így nem csoda, hogy már a címük miatt is a terem zsúfolva volt, többnyire civilekkel. Míg itt a kérdések voltak hevesek, az ezt követő előadás után a vita volt igencsak felfokozott. Tépán István a magyar közgazdasági gondolkodás változásairól, a gazdasági irányítás mechanizmusának az 1953-56 közötti változásairól írt. Nagy érdeklődés fogadta ezt a részben eredeti források feldolgozásával írt műnek az igencsak

KISZ-küldöttértekezlet egyetemünkön

Megválasztották az új KISZ-bizottságot

Nagy érdeklődés kísérte az egyetemi küldöttértekezletet április 2-án a Makarenkó utcai színházteremben. Jellemző az egyik ötödikes hozzászóló megnyilatkozása, miszerint korábban le tudott ülni az ilyen jellegű összejöveteleken, most viszont sok társával együtt

kénytelen végigállni az eszmecsere. A fokozott figyelem valószínűleg a BEFOT tanácskozásainak és az ott kialakított állásfoglalásnak is köszönhető, de úgy is fogalmazhatunk, hogy erőteljesebb igény mutatkozik az egyetemi ifjúsági

mozgalmi munka megújítására.

Eljött a küldöttgyűlésre Sarlós István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának főtitkára, Tarcsi Gyula, a KISZ Budapesti Bizottságának első titkára, Török Imre, az MSZMP KB munkatársa, Gál Lászlóné, a kerületi MSZMP PB első titkára, Tóth János, a KISZ IX. kerületi bizottságának agit. prop. titkára, Drecsin József, a Művelődési Minisztérium miniszterhelyettese, valamint Csizmadia Ernő rektor és Szarvas László, az egyetemi pártbizottság titkára.

A 99 küldött közül a szavazásoknál 72 volt jelen.

A küldöttek előzetesen kézzhez kapták a KISZ-bizottság beszámolóját az elmúlt öt év tevékenységéről, valamint a KISZ KB kongresszusi levele egyetemi vitáinak összefoglalóját.

Tudósításunkban megpróbáljuk visszaadni a tanácskozás tartalmi hullámzását.

A délután 2-től éjszaka 2-ig tartó küldöttgyűlést Dobák Miklós vezette.

Először Ádám Lászlónak, a KISZ-bizottság titkárnak adta meg a szót, aki kiegészítést fűzött a beszámolóhoz, javaslatot tett egy

rendszeres fórum

létrehozására, amelynek a jelentősége, többek között abban áll, hogy a különböző tevékenységi centrumok vezetőit, képviselőit tájékozódhatnak ily módon a KISZ-bizottság munkájáról. A fórumon 30-33-an venniének részt, mégpedig például a következő megoszlásban: a KISZ-bizottság tagjai, a szaktitkárok, a kari tanácsstagok, fiatal oktatók, valamint az instruktorok, a Studium Generale, a politikai képzési csoport, a kollégiumok, a klub és a Közgazdász képviselője.

Ádám László megállapította, hogy a jelenlegi alapszervezeti struktúrát el kell mozdítani valamire, de még nincs kidolgozott rendező elv az alapszervezet felépítésére. Nincs folyamatossága jelenleg az alapszervezeti életnek. Meggondo-

landónak tartotta nagyobb alapszervezetek létrehozását. Mindenesetre akár kísérletként is elképzelhetőnek vél valamilyen változtatást ezen a téren.

Ezek után Darvas Péter (IV. pénzügy) nyitotta meg a hozzászólások hosszú sorát egy rövid megjegyzéssel: „a fő hangsúlyt arra kellene fordítani, hogy a jelenlegi szervezeti forma miként tehető rugalmasabb”.

Iványi Attila, az ipargazd. pártvezetőség ifjúsági felelőse a KISZ-küldöttértekezletet Előkészítő Bizottság KISZ-alapszervezetek átalakítására tett javaslatát elemezte-értékelte (amely a Közgazdász március 19-i számában jelent

(Folytatás a 4. oldalon)

alulakulását, bizonyos törvényszerűségeit vizsgálta. Csütörtök délelőtt kiosztották a szekciónként három, megkülönböztetés nélküli nívódíjat, valamint a sok különdíjat. Egyetemünkről 14-en kaptak nívódíjat és 7-en különdíjat. Adorján—Csikós—Jávor—Jekli—Koji—Zupcsán csoport, Nemeth Gyöngyi—Kiss Árpád és agrárcsoportjuk, Dezséri Kálmán, Gerlóczy, Hunyadi Csilla, Lakatos Géza, Molnár Piroksa, Neményi Vilmos, Patyi Sándor, Szántó Tibor, Szentgáli Tamás, Urbán László—Zsáky Mátyas, Teplán István és Zsilinszky András két nívódíjat, Pálfi József, László Olga, Földing Zsuzsa—Magyar László, Nagy-mihályi Kálmán—Szöke Kálmán, Heimann Zoltán, Safiqul Islam, Bábosik Mária különdíjat kaptak.

A XVI. OTDK közgazdasági szekcióját 1983-ban Pécsen rendezik meg.

D. K.

INFO-előadások nekünk

Az INFO, vagyis a „Kezdő közgazdászok munkahelyi beilleszkedése” című program elérkezett idei legfontosabb pontjához. Április 21-25-ig lesz a tervezett előadások naponta 1/2 9-kor kezdődnek a MOCURT székében. (A Veres Pálné u. másik végénél van.) Olcsó ebédet helyben kaphatnak azok, akik reggel rendelkeznek (14 Ft).

Apr. 21. kedd dé.: Buda Béla: Adaptáció — konformizmus — Deviancia, du.: Bihari Mihály: A politikai rendszer demokratizmus.

Apr. 22., szerda Kandler József: Döntésméltet, döntésmódszertan, döntési gyakorlat.

Apr. 23., csütörtök Szabó László: Management a koncepcióról a megvalósításig.

Apr. 24. péntek MTA Pszich. Int.: Csoportfolyamatok a vállalati életben.

Apr. 25. szombat délelőtt Schiffer Péter: Mit ne várjunk a vállaltól! Liska Tibor: Vállalkozás — beilleszkedés Szirmai Péter: A be nem illeszkedés iskolája, a meglátunk minden érdeklődőt, tanárokat, egyetemistákat és nemrég végzetteket is.

Véleményünk szerint ilyen előadásokat mindenképpen érdemes meghallgatni. A résztvevők az egyetemről való hiányzásról hivatalos igazolást kapnak. Az előadások naponta 1/2 9-kor kezdődnek a MOCURT székében. (A Veres Pálné u. másik végénél van.) Olcsó ebédet helyben kaphatnak azok, akik reggel rendelkeznek (14 Ft).

Apr. 21. kedd dé.: Buda Béla: Adaptáció — konformizmus — Deviancia, du.: Bihari Mihály: A politikai rendszer demokratizmus.

Apr. 22., szerda Kandler József: Döntésméltet, döntésmódszertan, döntési gyakorlat.

Apr. 23., csütörtök Szabó László: Management a koncepcióról a megvalósításig.

Apr. 24. péntek MTA Pszich. Int.: Csoportfolyamatok a vállalati életben.

Apr. 25. szombat délelőtt Schiffer Péter: Mit ne várjunk a vállaltól! Liska Tibor: Vállalkozás — beilleszkedés Szirmai Péter: A be nem illeszkedés iskolája, a meglátunk minden érdeklődőt, tanárokat, egyetemistákat és nemrég végzetteket is.

Cséfalvay Gábor, Lakatos Géza INFO-szervezők

Az I. félévi vizsgaeredmények tapasztalatai

Még néhány nap és megkezdődik a II. félév vizsgaidőszaka. Így jogos az a kifogás, hogy megkészt az előző félévi vizsgaidőszak tapasztalatairól való tájékoztatás. De mentesülnünk legyünk a napjainkban sűrűsödő politikai, szakmai események gyakorisága, amelyek jelentős teret követeltek a lap hasábjain. A mulasztást pótolva ezúttal közlünk karunként az első félévi vizsgaidőszak tapasztalatait a kari dékánok összefoglalója alapján.

Általános kar

A vizsgaidőszak előkészítése általában zökkenőmentesen történt. A vizsganapok száma látszólag elegendő volt, de főleg az I. évfolyamon gondot okozott, hogy több tanszék megadott vizsganapjai ütköztek, így a tényleges választás lehetőségei összehúzódtak. E vizsgaperiódusban is jellemző volt a vizsgaáthelyezési kérelmek sokasága (indokkal vagy anélkül), melyek megoldása különösen a kis létszámmal rendelkező tanszékknél okozott komoly gondot.

A gyakorlati foglalkozásokra való felkészülés nem minden esetben volt kielégítő, amit az első évfolyamon súlyosbíttak a középiskolából hozott hiányosságok. Az évközi munka elégtelensége következtében többen nem kaptak aláírást. (I. évf. politikai gazdaságtanból 29 fő, analízisből 40 fő, függvénytanból 7 fő, számítástechnikából 8 fő.)

A vizsgaeredményeket áttekinthető az általános közgazdasági karon ez elkövetkezéssel további csökkenés figyelhető meg. A nappali tagozat kari átlaga (I. évf. nélkül) 3,67, tavaly: 3,77 volt. A fizikai származású hallgatók kari eredménye lényegében azonos az előbbivel. Kivételként egyes csoportoknál szórva-nyosan fordul elő (pl. *tervezési szak*, II. évfolyamán, ahol az összátlaghoz (3,45) viszonyítva a fizikaiak csak 2,04-et értek el. Ennek okait vizsgálni elsősorban a *szakvezető intézet* illetékes oktatóit kérjük fel. (A teljesítés igénye nélkül jegyezzük meg, hogy a tanár szakosok közül a fizikaiak eredménye vezet.)

A nappali tagozaton továbbra is a tanár szakos hallgatók szerepeltek a legjobban, bár átlaguk tavalyhoz képest esett. A *tervezési szakos* hallgatók tanulmányi eredményeinek minímális visszaesése mellett jelentősebb a *penzügyi szakosok* „süllyedése”. Okainak elemzése elsősorban a *szakvezető tanszék*, valamint a *kari tanács* feladata lesz, de remélhetően az illetékes KISZ is levon bizonyos hasznos konkluziókat. A szak legjobbjai a III. évek, akik a félév során szaktárgyaiknál szorgalmasak és érdeklődők voltak, és a vizsgán is igazolták felkészültségüket. Kevésbé mutatnak szakmai érdeklődést a IV. évek, míg a I. éves *penzügyesek* átlaga a karon a legalacsonyabbak között van. (Ennél már csak a III. évf. „C”-szak gyengébb, ahol a *TTK-tárgyak* vizsgaeredményei rontották le az egyébként elég jó vizsgák össz-szintjét.)

Szakmai érdeklődést tükröz a *gazdasággazdasági* 4,20-as átlaga (V. évf. *tervezési szak*), míg a *népgazdasági tervezése és irányítása* tárgy szigorlati eredménye (3,70) viszonylag szélsőséges jegyekből tevődött össze. Ennek oka — az intézeti elemzés szerint — az, hogy az összefüggések, közgazdasági következtetések önálló feltárására alkalmaznak bizonyultak ugyan (ez szerintünk igen pozitív), de sok esetben súlyos alapsmereti hiány derült ki. A munkaerőkölcsészásával magyarázza a MSZI a *matematikai programozás záróvizsga* viszonylag gyenge eredményét, mely elsősorban a bukások és az elégséges jegyek elég nagy számában nyilvánult meg.

Az évfolyam egésze tekintetében a hallgatók zömének vizsgára való felkészülését — az előző évekhez képest

Tagozat	Hallgatók száma	Tanulmányi átlag	Évismétlők sz.			
Évfolyam	fiz.h.	fiz.h.				
Szak	2/a.	3/a.	4.			
Nappali	I.	496	181	2,84	2,73	24
	II.	468	152	3,40	3,42	6
	III.	498	169	3,62	3,59	8
	IV.	430	136	3,67	3,72	7
	V.	206	52	3,90	3,89	-
	Összesen	2098	690	3,42	3,38	45
Esti	I.	194		2,36		43
	II.	118		2,92		4
	III.	171		3,12		5
	IV.	148		3,35		2
	V.	179		3,60		-
	Összesen	810		3,06		54
Levelező	I.	264		2,36		62
	II.	108		3,01		3
	III.	146		3,07		4
	IV.	131		3,27		1
	V.	146		3,68		-
	Összesen	795		3,01		70
Kiegész.	I.	109		2,17		27
	II.	55		2,86		1
	III.	60		3,76		-
	Összesen	224		2,77		28
Mérnök.	I.	93		2,79		13
	II.	91		3,14		5
	Összesen	184		2,96		18

— negatívan értékeli a *világ-gazdasági tanszék*. Kivételként csak a *külvgazdasági szakot* említi.

Ipari kar

A félévi tanulmányi eredmények — kari átlaga — az 1980/81. tanév I. félévéhez viszonyítva lényegében nem változtak. Ezen belül tagozatonként és szakonként azonban tanulmányi átlag romlása és javulása egyaránt tapasztalható.

Lényeges annak kiemelése, hogy a bukási arányszám a nappali és a levelező tagozaton jelentős mértékben csökkent.

A tanulmányi eredmények továbbra is nagy szóródást mutatnak. A legjobb eredményeket a nappali tagozaton érték el, mérsékeltébb az esti tagozat vizsgaátlaga, míg a levelező tagozat átlaga továbbra is a leggyengébb. A szakok és évfolyamok, valamint az egyes tantárgyak vizsgaeredményeinek szóródása — a korábbi évekhez hasonlóan — igen nagymérvű. A karon az oktatás rendjében, a hallgatók tanulmányi fegyelmében, a tananyag ellátásában, oktatási és vizsgázási módszerekben általánosítható változás nem volt az elmúlt félévben.

A nappali tagozaton az utóvizsgák száma csaknem a felére csökkent (ebben a félévben 141, az elmúlt tanév hasonló időszakában 268

volt). Bár az átlagos tanulmányi eredmény nem változott, egyes tárgyakból nőtt (pl. *politikai gazdaságtanból*, *tudományok szocializmusból*), más tárgyakból viszont csökkent (*matematikából*, *számítástechnikából*) a vizsgák átlaga.

Az esti tagozaton sem a tanulmányi átlagokban, sem az utóvizsgák számában nem volt számottevő érzékelhető változás. Az évismétlők száma kisebb mértékben (44-ről 36-ra) csökkent.

Egyértelműen javulás figyelhető meg a levelező hallgatók tanulmányi fegyelmében. A tanulmányi átlag 0,2-del nőtt, az évismétlők száma 59-ről 52-re, az utóvizsgák száma 489-ről 421-re csökkent. Ennek ellenére a levelező tagozaton folyó képzés és tanulmányi előmenetel továbbra sem kielégítő.

Kereskedelmi kar

A kereskedelmi karon a vizsgaeredményeket áttekinthető a nappali tagozaton a IV. évfolyamos hallgatók gyenge teljesítménye a szembevetésben. Hosszú idő óta nem tapasztalt fejlemény, hogy (az *áruforgalmi szak* kivételével) a IV. évesek szereplése elmarad a III. évfolyamától, sőt átlageredményük a II. évfolyamosokét sem haladja meg. Ugyanezt támasztja alá az utóvizsgák alakulása is, amely szerint a IV. évesek közül majdnem minden má-

sodikra jutott egy *elégtelen* vizsga. (Ebben döntő szerepe van a *közgazdasági elméletek története* tárgyából született bukásoknak, de a szaktárgyakból, továbbá *orosz nyelv*ből is voltak sikertelen vizsgák.)

Az eredmények másrészt a kar II. éves hallgatóinak (áruforg. szakosok kivételével) sikeres startjáról tanúsíthatnak, ami további tanulmányi szempontjából biztató ígéret. A III. évfolyamosok átlaga jó, de pl. a *népgazdasági tervezés*ből és fontos szaktárgyakból elég sok volt a gyenge szereplés. A jeles és kitűnő rendiek az elmúlt vizsgaidőszakban a nappali hallgatók mintegy 8 százalékát tették ki.

Az esti tagozat gyengébb teljesítménye az első két évfolyamon szignifikáns, majd később számottevően mérséklődnek — a nappaliakhoz viszonyított — különbségek. Igaz, hogy az esti, levelező, kiegészítő tagozatokon az első szemeszterek erőteljesen szelektálnak (az évismétlők, kimaradók az I. évfolyamosok 20–25 százalékát teszik ki). Hosszabb idő óta — és ezáltal is — tapasztalható, hogy az említett tagozatokon az I. évfolyamos hallgatók 1–2 év. jut majd a II. évfolyamosokhoz. Ennél kedvezőbb eredmények csak a mérnök-közgazdász tagozaton regisztrálhatók.

H. E.

SG tábor — Győr

A tavaszi szünet arra való, hogy az ember még utoljára elengedje magát a félévi végipróbálatások előtt. A felvételi előtt álló középiskolásoknak ez már megengedhetetlen luxus, ők a szünetben is tanulnak. Az idei győri Stúdium Generale táborban 110-en közösen készültek. Negyvenhárom közgazdász diák áldozta arra a tavaszi szünetét, hogy segítse őket.

★

Az ódon győri kolesz ekkora felfordulást tan még sosem látott. Ott, ahol az eredeti lakóknak még a fogmosás időpontját is előírták, ott, ahol a középiskolás srácok negyed ótig mehetnek moziba, ott most előadás a klubban, ping-pong, csocsó a folyosón, vitatkozó csoportok, szállongó stencilek, rohangáló szem. vezetői háborgatják a békésebb napokhoz szokott személyzetet. Az

igazgató szobájában a szem. vezetői tanácsoknak, a nevelőben egy srác az első órájára készül, a tanári konyhába kávéval doppingolnak a legfáradtabbak. Tökéletes telt-ház van, üres ágy egy sincs már, meg a beteg-és vendégszobák is foglaltak.

— Az a jó itt — mondja egy sárospataki lány —, hogy nem érvényesek a szabályok, mindenki felszabadult és mégis komoly munka folyik, linkségek nyoma sincs. Az órák reggel 8-tól tartanak a szomszédos általános iskolában. Négyes-nyolcas csoportokban ismétlik át a középiskolási anyagot matekból, pg-ból, törzsből. Vannak előadások, szemináriumok, mikor minek van nagyobb haszna.

Az órák után aztán éppen olyan minden, mint egy másik táborban; ismerkedés, régebbi táborokban félbehagyott té-

mák folytatása, vetélkedők, tanár-diák meccsek.

Láttuk azért a Kis Valentinót, Déry Tibor Talpsimogatóját, de a tábor fő programja itt a tanulás volt. Karikás szemekkel, viruló nap-sütésben is ez volt a legfontosabb. Az utolsó napokon sor került a próbafelvételekre is, ahol minden éppen olyan volt, mint az igazán és a példasorok sem voltak könnyebbek. Nemcsak az érettségizők búcsúztak a táborból, vannak végzős diáktanárok is, akik négy-öt éven át tanítottak, utoljára itt a győri táborban: Adorján Imre, Ács Mari, Bóta Erzsébet, Dankó Eszter, Gál Erzsébet, Hann Péter, Horn Gábor, Orbán Anna, Szabó Ottó, Szkladányi Sándor. Az ő jutalmuk köszönő szavak, könyvek, lemezek. Mindezek után még egy utolsó disco reggelig, aztán irány kinek-kinek hazafelé: a felkészülés utolsó hónapja már otthon vár mindenkire.

Molnár

Állásfoglalás a Közgazdász munkájával kapcsolatban

A párt-*vb* március 13-án megtárgyalta a Közgazdász egyetemi lap munkáját. A vita alapján született állásfoglalást ezúttal ismertetjük:

A lap a beszámolási időszakban tevékenységét a felsőbb és az egyetemi pártfórumok határozataival összhangban folytatta. A párt elvi irányításának megfelelően és politikájával összhangban arra törekedett, hogy segítse legyen a párt- a KISZ és az állami vezetésnek feladatait teljesítésében.

A Közgazdász munkájáról összefoglalóan megállapítható, hogy az elmúlt öt esztendőben sokrétű és hasznos tevékenységet fejtett ki. A lap színvonalát tovább emelkedett, politikai és világnézeti nevelő funkciót tölt be. Korábbi párt-határozatainknak megfelelően előrelépett a hallgatók körében jelentkező politikai és ideológiai problémák feltárásában és törekedett azok megválaszolására.

Közéletünkben is fontos szerepet töltött be a Közgazdász. A lap részben tükröképe és krónikása volt munkánk-nak, részben maga is formálta, alakította közvéleményünket. Rendszeresen foglalkozott a mozgalmi munka különböző területeivel, a közélet és a demokrácia kérdéseivel közéleti fórummá vált. Jelentős és sikeres a lap közművelődési tevékenysége is. A lap stílusa, hangvétele, friss, fiatalos — egészében véve olvasmányos, népszerű. A teljesség kedvéért említsük meg azt is, hogy a Közgazdász dicséretes szerepet vállalt fiatal újságírók képzésében is.

Az újság színvonalát: külső elismerések is nyugtázták; 1978-ban Kollektív Nívódíjban részesült, 1979-ben pedig első helyezést ért el az egyetemi és főiskolai lapok pályázatán. 1980-ban újra Kollektív Nívódíjat kapott.

Az alapvetően pozitív összképhez hozzátartoznak bizonyos negatívumok, fogyaté-kosságok is:

A politikai rovat munkájával kapcsolatban — A politikai cikkeket, vitákat esetenként egyoldalúság érvényesült a helyes marxista-leninista konklúziók levonása elmaradt. A politikai jelenségek elemzésénél olykor történelmi-tlen megközelítésekkel találkozhatunk. Olykor a vita különböző nézetek egymás mellé helyezésével redukálódott, bizonyos esetekben arány-tesztés zavarta a helyes orientációt.

Az oktatási-tanulmányi szakmai rovatval kapcsolatban hiányosság, hogy a rovat horizontja bizonyos értelemben szűk, olykor a kelleténél erősebben elsősorban a hallgatókat foglalkoztató kérdésekre korlátozódik. Jogos elvárás, hogy legalább fő vonalaiban informálódjon arról, mi történik az egyetem falain kívül a közgazdasági közéletben. De az egyetemi élet tudósításában is változtatni kell az arányokon. A szükségesnél kisebb súllyal szerepelnek a tudományos munka kérdései, problémái. A rovat markánsabb is fóruma lehetne a tanszékek közötti információcserének.

Szemléletében még inkább érvényre kell juttatni az egyetemi problémák közügyként való elfogadottságát, nagyobb erővel kell mozgósítani azok megoldására.

További feladatok:

A lap alapvető politikai feladata továbbra is, hogy megfelelő ideológiai és elméleti színvonalon foglalkozzon a hallgatók körében jelentkező politikai problémákkal és vitákkal, azokra a marxizmus-leninizmus, valamint pártunk politikájának szellemében adjon választ. A helyes és eredményes politikai munkához nagyobb segítséget kell, hogy

nyújtson a szerkesztőbizottság ill. az egyetemi kommunista testületek, a PB ill. a PVB.

Alaposabb munkát kell fordítani a politikai vitacikksorozatok előkészítésére. A vitacikksorozatok tematikáját a szerkesztőbizottság hagyja jóvá. Az előkészítés foglalja magában azt is, hogy biztosítson sokoldalú megközelítést és a helyes következtetések levezetését. Ha szükséges a pb bízzon meg kommunistákat a vitában való részvétellel. Esetenként célszerűen alkalmazható forma lehet viták lezárására kerekasztal beszélgetések szervezése is.

Változatlanul fontos feladata a lapnak egyetemünkön a mozgalmi élet (párt- KISZ- szakszervezet) eredményeinek a széleskörű ismertetése, a problémák konstruktív és kritikus feltárása, a feladatok megoldására és végrehajtására való mozgósítás és az azokban való közreműködés. A lap adjon továbbra is széleskörű tájékoztatást az egyetem egész életéről, legyen egyetemünkön a szocialista demokrácia fóruma, legyen részt az egyetemi politika formálásában.

A lap a jövőben is legyen az egyetem mozgalmi és közélet egyik fontos kritikai fóruma. Keresse és vesse fel a hiányosságokat, a felelősök mulasztásait, a negatív közéleti és erkölcsi problémákat. Ezekkel kapcsolatban azonban különös gondot kell fordítani a tárgyilagosságra, az igazság teljességére, s arra, hogy felvetése a konstruktív megoldást segítse elő.

A lap továbbra is fordítson nagy figyelmet a szakmai, oktatási és tanulmányi kérdésekre. Jobban tájékoztasson egyetemi oktatóink tudományos eredményeiről és tevékenységéről, s kiemelten foglalkozzon az oktatási fegyvelny, valamint a tanár—diák viszony problémáival, járuljon hozzá a szocialista szakemberképzéshez. Fokozza erőfeszítéseit a szakmai hivatásstudatra, munkára nevelésben.

Társadalmi- és állami tesületeink feladatai.

A szerkesztőbizottság munkáját rendszeresebbé kell tenni, meg kell változtatni oly módon, hogy a lap főszerkesztőjének és aktívahálózatának rendszeres tartalmi segítségét nyújtson, összetételében alkalmas legyen a párt elvi-irányító szerepének magasabb szinten való betöltésére és a lap tevékenységének rendszeres önkontrolljára. A szerkesztőbizottság évente végezze el egy-egy rovat értékelését, elemzését. (Felelős: PVB Közgazdász felelőse)

A párt-végrehajtóbizottság — két évente, legközelebb 1982. második felében — tüzze napirendre a Közgazdász munkájának értékelését. Kísérje figyelemmel a lap munkáját, ismerje aktuális problémáit. Így nyújtson elvi segítséget a szerkesztőbizottság összetételének célszerű kialakításához. (Felelős: PVB Közgazdász felelőse)

Kérjük az állami vezetést, hogy az eddigieknél rendszeresebben és sokoldalúbban tájékoztassák a Közgazdász szerkesztőségét az egyetemi közélet, szakmai, tudományos munka eseményeiről, formáiról, tartalmi problémáiról. Ezzel is járuljon hozzá az oktatók munkájának, eredményeinek objektívebb megismeréséhez. (Felelős: rektor) Budapest, 1981. március 13.

PÁRT-VÉGREHAJTÓ-BIZOTTSÁG

Helyreigazítás

A „Különlételem: a leszerelés” cikkben az 1960-as évek elejéről szólt részben helyesen: „... a szocialista világrendszer megerősödése, a gyarmatrendszer felbomlásának folyamata... teremtett új helyzetet...”.

„Árszínvonal-emelkedés vagy (és) infláció”

Beszélgetés dr. Bánfi Tamással, a pénzügytanszék docensével

A fenti címmel jelent meg Bánfi Tamás és Surányi György cikke az 1979/8. Valóságban és részben ehhez kapcsolódóik mostani beszélgetésünk is.

Bánfi Tamás 1969-ben végzett pénzügyi szakon, azóta a pénzügyi tanszék oktatója. 1976-ban védte meg kandidátusi dolgozatát, amely „Valutaárfolyam-elmélet és -politika” címmel az év szeptemberében jelenik meg a Közgazdasági és Jogi Kiadó gondozásában. Jelenlegi kutatási témája a pénzelmélet, konkrétan a pénz vásárlóértékének értelmezése, alakulásának vizsgálata. Beszélgetésünk során ez utóbbiról kérdeztem elsősorban: miért kezdett e kérdéssel foglalkozni, miben látja a téma legizgalmasabb fonákjait és hol tart a probléma kutatásában?

— Egy általános közgazdasági kérdés pénzelméleti szempontú tisztázását kísértem meg, amikor e témával foglalkozni kezdtem.

A kérdés háttere az a még huszas években általános érvényűnek kikiáltott (s egyébként a marxizmus logikájából következő csak éppen idővel vulgarizált) tétel, amely szerint a szocialista gazdaságban szükségserűen nő a munkatermelékenység, következésképpen állandóan nő a használati értékmenyiség, s ha centeris paribus az értékösszeg változatlan, akkor mindezek következtében csökken az áruegység értéke, tehát csökkennie kell az áraknak is. A „csökkenő árszínvonal törvényét” sokáig a szocialista gazdaság specifikus törvényeként kezelték. S bár később bebizonyosodott, hogy ez így aligha tartható (az árak szinten tartását, különösen csökkentését, csak adminisztratív előírásokkal tudták érvényesíteni, ami viszont áruhiányhoz vezetett), mégis az ötvenes években e tétel másodikvirágzását élte. Sőt, kiegészült azal, hogy a kapitalizmus specifikus törvénye pedig az állandóan emelkedő árszínvonal — azaz az infláció. A hatvanas években természetesen lehetett hallani ettől eltérő felfogást is, a döntő változás azonban csak 1968 után következett be, amikor az árak bizonyos részénél feladták az eddigi kötöttséget, mire az árszínvonal nálunk is egyre nagyobb mértékben emelkedett. Felmerült a kérdés, hogyha korábban a tőkés gazdaság

árszínvonalának 4-5 százalékos növekedését (mint specifikusan rájuk jellemzőt) már inflációnak nevezték, akkor a szocialista gazdaságban előforduló hasonló léptékű árszínvonal-emelkedést minnek nevezzük? A kérdés körül komoly viták folytak és csak látszólag volt ez pusztán terminológiai körüli csatározás. Jól mutatják ezt azok a jellemző következtetések, amelyeket összességében úgy lehetne összefoglalni, hogy a szocializmusban úgy gondom, kétféle árszínvonal emelkedés létezik: a „terven belüli”, amely nem tekinthető inflációnak, hanem csupán a gazdaság normális működésével együttjáró eseménynek; valamint a „negatív áremelkedés”, amely már az iménti „tervezett szintet” meghaladja, tehát kikerül az ellenőrzés alól, s így inflációnak kell tekintenünk.

Ezek azok a tények, részben közgazdaságtudományi, részben történelmi háttér, amelyek a kiindulópontot jelentették számomra.

Van-e jó és rossz áremelkedés?

Tudományos szempontból a fenti megkülönböztetést elfogadhatatlannak tartom: sem az ok, és főként sem az okozat oldaláról azt indokolni, bizonyítani nem lehet.

Egyszerűen ténykérdés, hogy az árszínvonal emelkedésének hatása — zárt rendszerben — mindig ugyanaz: a mindenkori jövedelmek újraelosztását eredményezi a jövedelemtulajdonosok között, megpedig az éppen adott, a tényleges árszínvonal emelkedés alapján, függetlenül annak tervezett vagy „terven felüli” mértékétől. (Ez itt hadd jegyezzem meg, hogy teljesen hamis közönyt alakult ki az árszínvonal emelkedés hatásáról. Ma egyértelműen az a felfogás, hogy az áremelkedés mindenkinek szükségserűen csak rossz lehet. Holott az újraelosztás logikája alapján amilyen mértékben a jövedelemtulajdonosok egyik csoportjának az emelkedés rossz, nyilván olyan mértékben egy másik csoportnak az előnyös. A közgazdaságtanban eféle abszolút kategóriákkal, mint „csak jó”, „csak rossz”, nem sokra megyünk!)

Visszatérve a szocialista gazdaság árszínvonal-emelke-

dés kérdésére: részben e közgazdasági dilemma nyomán fordult a figyelmem egy immár pénzelméleti probléma felé, amire aztán a konkrét kutatásom irányult. A problémám a következő: ha a valóság ütközik valamely elméletből levont következtetéssel, akkor feltehetően nem a valóságban van a hiba. Az a valószínű (ha egyébként az elméleti rendszer önmagában konzisztens), hogy az elmélet kiinduló pontja vitatható. E logikai premisszából kiindulva áttekintettem a marxi értékelméletet. Marx elméleti rendszere kidolgozásakor ismert absztrakcióval élt: eltekintett a termelékenység változásától, illetve a munkaintenzitás differenciálatlan szintjét tételezte fel. E leegyszerűsítések mellett teljesen logikus a marxi kiinduló pont, miszerint: egy árúnak azért van értéke, mert benne emberi munka tárgyasul, következésképpen az érték nagysága a tárgyasult munka mennyiségének a függvénye. Önmagában ez a tétel — amely köztudottan a munkaérték-elmélet alaptétele — vitathatatlan, többek között csak ennek alapján írható le és érthető meg az értéktöbblet-elmélet. Viszont van egy — szerintem teljesen technikai — folytatása ennek az alaptételnek: a munkamennyiséget munkaidőben mérjük, aminek a skálája az idő egységei. Csakhogy emellett Marx a munkatermelékenységet és a munkaintenzitást, mint a munkaerő kifejlesztésének két attributumát, technikailag szintén az időre vetítette. Az azonos vonatkoztatásból (tehát abból, hogy az érték „forrását”, és a munka két belső tulajdonságát mennyiségileg egyaránt az időre vonatkoztatja) az következik, hogy a munkaerő kifejlesztésekor a két attributum változása nem tud hatni az érték nagyságára! Ez a „közömbösség” nem okoz addig problémát, amíg a marxi absztrakció jogos, tehát változatlan tekinthető a munkatermelékenységet, differenciálatlan az intenzitást. Ahogy azonban ezt az absztrakciót feloldjuk (s ennek szükségessége a mai körülmények között nyilván-

való), abban a pillanatban ez a fajta mérési rendszer kizárja az aggregált értékmékat, és az (azokból levezethető) összefüggéseknek a gyakorlati összhangban levő értelmezését.

Amikor a gyakorlat ellentmond az elméletnek

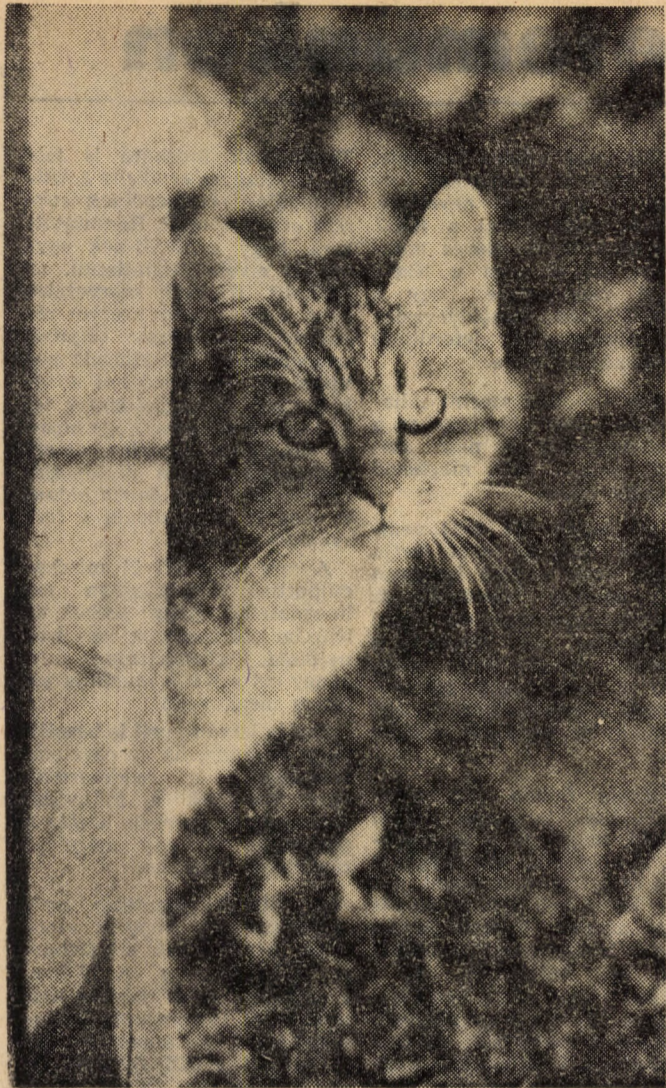
Mindezekből számomra az következik, hogy nem feltétlenül kell a munkatermelékenység növekedése mellett az értékösszegnek változatlanul maradnia. Ez csak akkor szükségszerű, ha a munka időben való méréséről van szó. Viszont ha ez nem szükségszerű, akkor az a tétel sem az, hogy a használati érték eységére jutó érték feltétlenül csökken, s hogy ebből következően annak pénzformája, az ár is csökken, (s ha az általános, akkor az árszínvonal csökkenő tendenciájú). Az elméleti rendszernek magában kell foglalnia más (esetleg ezzel ellentétes) lehetőséget is, különösen ha a gyakorlat számtalan esetben azt mutatja, hogy a munkatermelékenység szakadatlan növekedése mellett az árszínvonal nem csökken, sőt emelkedik.

A kiinduló kérdésem tehát az volt: ha az elméleti rendszer végeredménye ellentmond a valóságnak ez azt jelenti-e, hogy a rendszer alap-tele hibás, illetve, hogy meg kell sérteni ezt az alaptételt, az ellentmondás feloldása érdekében? Szerintem az alaptétel önmagában helyes, sőt, szükséges, viszont a gyakorlatban tapasztalható jelenségek is olyan objektív adottságok, amelyek létezésével tényként kell számolnunk.

Nyilván tettem (teszek) kísérleteket bizonyos megoldásokra, amelyekre azonban itt most külön kitérni, már csak terjedelmi okok miatt sem lenne szerencsés. Az eddig elmondottak során egyébként is csak a kutatási „fővonalat” említettem — van egy sor olyan kérdés is, amelyek nem lényegtelenek, de a témám szempontjából másodrangúak, s amelyek kidolgozása még hátra van.

— Sok sikert a további munkához!

F. Gy.

Cicázott: Balázs Gusztáv

Útmutató a pénzügy szakhoz

Egy-egy hallgatói pályafutás során szinte évenként (gyakran még hamarabb) döntési helyzetbe kerülünk: az első év végén szakot kell választani, harmadikban alternatív blokkot, alternatív tárgyat, esetleg szakszemináriumot, és marad még bőven negyedévre is. Régi, köztudott probléma, hogy e választások idején általában nem rendelkezik elég információval a diák. Közgazdaságban közzé ismertető, néhány szövegi tájékoztató, esetleg egy párodalas stencil: ez minden, ami alapján pl. egy szakosodni (vagy „blokkosodni”) vágyónak döntenie kell. Aligha van ez arányban azzal a kockázattal, hogy a döntés nyomán évekre elkötelezte magát órák-tárgyak-témák sora mellett!

Úgy tűnik, a spanyol viaszok taláta fel a pénzügy tanszék akkor, amikor (az egyetemen egyelőre egyedül) 100 oldalas, jegyzet formátumú ismertetőt állított össze, benne a pénzügy tanszék, és általában a pénzügy szak komplet kínálatával. Szabályos „étlap” ez, ahol fejezetenkénti bontásban részletesen ismertetik a pénzügy szakon oktatott összes tantárgy tematikáját, az óraszámok félévenkénti bontását, a tárgyak célját, felépítését, a féléveken belüli egyes órák témáját, a tananyag kötelező irodalmát. Ugyan ilyen részletes leírásban ismerteti az útmutató a tanszék által meghirdetett alternatív tárgyak, alternatív

blokkok és szakszemináriumok tematikáját, beleértve a tárgy oktatóját és a számonkérési formákat is.

Külön érdeme a kiadványnak, hogy mindenütt gondosan megjelöli az egyes témák esti-levelező-kiegészítő vonatkozásait; valamint, hogy a jegyzet végén az irodalomjegyzékben összesen 268 olyan forrásmunkát (cikket, szak-könyvet, publikációt) sorol fel — ezt is témánkénti csoportosításban —, amelynek forgatása bárkinek, aki pénzügyi kérdésekkel foglalkozik, hasznára válhat.

Mint azt a tanszéken elmondták, a jegyzetet három évenként újra kiadják, ekkor végzik az esetleges módosításokat is (pl. a blokkok összetételében bekövetkezett változás, irodalomjegyzék újakkal való kiegészítése, stb.). A jelenlegi jegyzet pontos címe: „Útmutató a pénzügyek tanulmányozásához”, száma „J 10-1474”.

Ha néhanap magával ragad az ábrándozás, akkor már-már arra gondolok, hogy minden szaknak van ilyen útmutatója, ezek a könyvtárban bárki számára hozzáférhetőek, és valamennyi első csoport (még jóval a szakosodás előtt) kap belőlük egy-egy példányt...

Addig is, míg ez megvalósul, minden érdeklődőnek (és különösen az e napokban szakosodó elsősöknek) figyelmébe ajánlom a pénzügy tanszék kiadványát!

főris

Fotó: Balázs Gusztáv

Kövét várt leány

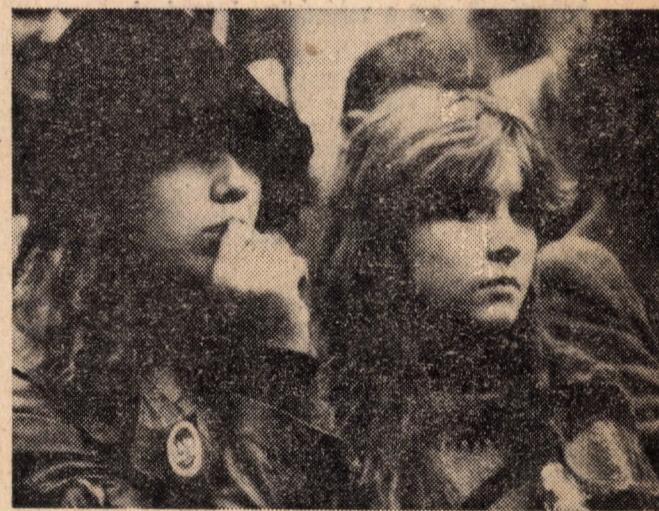
Orosz nyelvi verseny

Április 2-án, délután fél 1-kor a Makarenkó utcai Nyelvi Intézet színháztermében orosz nyelven köszöntötték a tavaszt az egyetem III. és IV. éves külgazdasági és nemzetközi szakos hallgatói. A tavaszi képeket felvillantó zenés irodalmi műsort Bereczky Gáborné tanárnő vezetésével és segítségével állították össze.

A kortárs szovjet költők versei, a humoros házassági

hirdetések, a mindenki által izgatottan várt, meglepetésnek szánt orosz tánc — amelyet a negyediketek adtak elő —, az előadónak átnyújtott virágcsokor hangulatos kora délutánt szerezett a szép számú közönségnek.

A műsor befejeztével kiosztották az Orosz Nyelvi Tanszék által korábban meghirdetett orosz nyelvi verseny díjait.

Tanulmányi verseny ipargazdaságtanból

„Minden jó, ha a vége jó”

Egyetemünk más tanszékeihez hasonlóan az ipargazdaságtan tanszék is úgy döntött, hogy a tanulmányi munka javítása, a tantárgy iránti érdeklődés és a szakmai tájékozottság növelése céljából tanulmányi versenyt hirdet a III. éves nappali ipar szakos hallgatók részére ipargazdaságtan tantárgyból. Az egyetem állami vezetése a győztesek jutalmazására 5000.— Ft-ot biztosított.

Bár az ipar szak KISZ-vezetősége támogatta a tanulmányi verseny gondolatát, és saját munkatervében is jelentős teret szentelt a kérdésnek, a hallgatók körében az I. félévben a versenyfelhívás nem váltott ki kedvező visszhangot. Ennek okát olyan tényezőkre lehet visszavezetni,

hogy egyrészt túl nehéznek találták tárgyunkat, nehezen szokták meg sajátos logikáját és terminológiáját, másrészt a KISZ sem tudott megfelelő hatást kifejteni — valószínűleg ismert saját belső problémái miatt. Kétségtelenül a harmadéves hallgatók igen nagy leterheltsége is kedvezőtlenül hatott. Ezt méltányolta a tanszék, amikor a hallgatók kérésére az I. félévre esedékes házi dolgozatok beadási határidejét február közepére módosította.

A házi dolgozatok általában jól sikerültek. A hallgatók részben az elméleti anyag egyes vonatkozásait elemezték a szakirodalom széleskörű feldolgozásával, részben a bázisvállalatnál és más váll-

latoknál ütköztették a tananyagban tanultakat a vállalati gyakorlatat.

A házi dolgozatok sikerén felbátorodva hirdette meg ismét tanszékünk a tanulmányi versenyt, melynek lebonyolítására március 30-án került sor.

A versenyen, nevezhetnének inkább vetélkedőnek, igen változatos feladatokkal birkóztak meg a 12 versenyző. Szerepelt teszt, villámkérdés, könnyebb és nehezebb számpélda, esszé jellegű kifejtés és esettanulmány. A legnagyobb sikere kétségtelenül az utóbbinak volt, melynek megoldása során a versenyzőknek egy tőkés és magyar iparvállalat között létrejött termelési kooperációs együttműködést kellett elemezniük, játékos sze-

repszásban kifejteni a magyar vállalat, a tőkés cég, a bank, a külkereskedelmi vállalat, stb. álláspontját.

A verseny igen jó hangulatban zajlott le. A versenyzők bizonyították mind az ipargazdaságtanban való jártasságukat, mind jó színvonalú közgazdasági tájékozottságukat és elárultak valamit abból is, amit hivatástudatnak neveznek.

Néhányan megjegyezték, ha tudták volna, hogy ilyen játékos vetélkedőn is lehet a komoly és nehéz ipargazdaságtant feldolgozni, többen is eljötték volna.

Végül a győztesek: 1. Kakszki János, 2. Virág Miklós, 3. Pénez József, 4. Sárkány György.

A második fordulóra jutott nyolc hallgató az írásbeli szigorlatra + 30 pontot vihet magával. Az első négy helyezett pénzjutalmat kapott.

Rácz Agnes

KISZ-küldöttértékezelés egyetemünkön

(Folytatás az 1. oldalról)

meg). Szerinte a vertikális alapszervezetekből hiányozna a kohéziós erő. Problémaként jelentkezik az is, hogy elvezetnék a patronálás lehetőségét. „Ott jó a KISZ-

a más struktúra megoldja-e a problémákat?

Komócsin Sándor (II. ipar) szerint a küldöttértékezelés ne fogadjon el semmilyen szervezeti változást, mert akkor ez kötné le a figyelmet, s elvonná az érdeklődést a lényegibb problémáktól.

Egy elsőfolyamos tanár „C”-s lány a szak ismert gondjáról panaszkodott; arról, hogy jóformán semmilyen kapcsolatuk nincs az egyetemmel, s a KISZ-alapszervezetük is eléggé elszeparáltan működik. Ezért egy másfajta alapszervezeti felállást elképzelhetőnek tart.

Burka Endre szerint a KISZ nehézségeit nem a szervezeti átalakítás változtatja meg. A tevékenységi centrumok koordinálását, akár a KISZ-bizottság mellett is, szükségesnek tartja. Támogatja a KISZ-bizottság mellett működő konzultációs testület létrehozását.

Szót kért Csizmadia Ernő rektor is. Véleménye szerint a kialakult szervezeti rendet meg kell megtölteni tartalommal. Utalt arra, hogy régebben ez a forma is sikeres KISZ-munkát tudott végezni. A rektor szót a képzéskorszerűsítésről. Beszél a képzés vertikális (főiskolai-, egyetemi- és továbbképzés), valamint a horizontális struktúrájáról. Szükség van a minőségi követelmények megfogalmazására és fejlesztésére (tananyagfejlesztés, tanítási módszerek kérdése), melyhez az ifjúsági szervezet aktivitására is szükség van — mondotta.

Csanádi Péter (III. ipar) szerint először tartalmat kell adni, s csak aztán a formát kialakítani. Az érdekképviselettel és az oktatási reformmal kellene foglalkozni.

Gál Gyula (IV. pénzügy) azon a véleményen volt, hogy a szervezeti kérdést tartalmiként kell kezelni.

Balogh Katalin (IV. pénzügy) a megoldatlan problémák

kategóriák nem a valóságig igazodnak.

Tardosi Ágnes (IV. tervgazd.) azt emelte ki, hogy a KISZ-bizottság annyira elszakadt a hallgatóktól, hogy nem tudja képviselni az érdekeit. Círáta a bölcsészek által kidolgozott hallgatói képviseleti rendszert. Ennek főbb pontjait a következők: állami csoportokon alapul, minden 20 főt meghaladó csoportosulás választhatna érdekképviseletet, a tanszéki képviselők csak a többség érdekeit képviselhetik,

módosításra tett konkrét javaslatot,

amelynek elfogadását kérte a küldöttértékezelőtől.

1. Egyetemünk KISZ-szervezetének teljes szervezeti szabályzatát, így az érdekvédelmi és képviseleti rendszerre vonatkozó részeket is széleskörű vita alapján, más egyetemre tapasztalatait is felhasználva modernizáljuk és hozzuk nyilvánosságra.

2. A képzéskorszerűsítési munkába való bekapcsolódásnak, amely egyik legfontosabb érdekünk és célunk, alkalmas formája legyen egy vagy több munkacsoport életre hívása, melynek munkájába a KISZ vezetésével a teljes diákság bekapcsolódhat. Ennek feladata az egyetemi előkészítő bizottságok tevékenységéhez kapcsolódva, azokkal együttműködve, a legszélesebb hallgatói réteg véleményére támaszkodva, a meglévő elgondolások véleményezése, új javaslatok megtétele. E bizottság(ok) konkrét munkaprogramját a lehető leg hamarabb ki kell dolgozni, az egyes munkafázisokba születtek anyagokat vitára bocsátani.

3. A KISZ-bizottság össze-

munka, ahol a patronáló tanár a csoporttal jól együttműködik.” Iványi Attila végül is évfolyamszintű, 40—50 fős alapszervezetet javasolt.

Egy ipar szakos fiú arra kérdezte rá, hogy vajon

mákról tett említést. Ezek közé sorolta a diákképviseletet, az oktatási kérdéseket, az évhalasztást, a vizgást, az oktatók véleményezését, a tananyagokat, az óraosztást, valamint a más egyetemeken való óralátogatást, az „áthallgatást”. Sürgette a jobb tájékoztatást, a hallgatókat érintő kérdések nyilvánosságra hozatalát.

Fortuna István (I. évf.) nem tartja megfelelőnek az egyéves mozgalmi rendszert. Amellett foglalt állást, hogy a nem jól működő alapszervezeteket ne hagyjuk veletlenül. Az instruktori rendszerrel kapcsolatban azt javasolta, hogy egy csoportnak legyen több instruktor, akik külön-külön foglalkoznának az érdekvédelemmel, a tanulmányi munkával, stb.

Rácz Ágnes (ipargazd. tanszék) elmondta, hogy a vállalási rendszer formálissá vált. A KISZ csak úgy mozgósíthat, ha a tagság érdekeit is képviseli. Ez viszont nincs meg. Vannak érdekképviseleti jogok (tavaly hozták az egyetemen), amit a KISZ-nek kellene felvállalnia. Az alapszervezetől azt várjuk, hogy elsősorban politikai célkitűzéseket valósítson meg, aztán a közösségi és egyéb célokat.” Javaslta a KISZ hallgatói érdekképviselet valódi létrehozását, valamint egy kerületi szintű fórum kialakítását.

Horn Gábor (V. tanár „A”) hibájul róta fel a KISZ-vezetőknek (saját magát is beleértve), hogy hatalmuk tudatában nem hallgatják meg a többieket.

Burka Endre szerint (aki ismét szót kért), ha egy csoportosulás, mondjuk az AIESEC, nem akar alapszervezet lenni, ne legyen az, ne akarjuk rájuk kényszeríteni ezt.

Kádár György, agrár szakos hallgató a szociális kategóriákról beszélt. Megemlítette a hamis jövedelmi bevallásokat, s azt is, hogy a mostani

külföldes önkormányzati jog illetlen meg, titokzasi joggal rendelkező, amely szerint a diákság 20 százalékának kérésére közgyűlést (egyetemi, vagy kari gyűlést) lehetne összehívni, amely megvethetőn a határozatokat, vagyis hallgatói kontrollt valósítana meg.

B. Kiss Tamás (III. áruforgalmi) a KISZ-bizottság beszámolója öt bekezdésének

tételének és munkatársának a beszámolóban felsorolt hiányosságai és sajátosságai miatt a legközelebbi hónapokban életre kell hívni olyan KISZ-fórumot, amelyen az egyetemi hallgatói közélet minden tényezője képviseli magát, s amely fórum rendszeres összehívása elvi, politikai típusú döntések előkészítését szolgálja. E fórum közreműködésével tájékozódni az említett közéleti tényezők egymás munkájáról, az ott felmerülő kérdésekről és ott koordinálják tevékenységüket.

4. Meggondolandó, hogy céljainkat, érdekeinket jobban szolgáló, rugalmas alapszervezeti struktúrát hozunk létre, pl. szak, vagy szak-évfolyam stb. metszetben, azonban figyelembe kell venni, hogy ennek gyors végrehajtására szervezeteinknek jelenleg, legalábbis sok szakon, nincs se vállalkozókedve, se ereje. A szakok KISZ-vezetői és a KISZ-tagok véleményének, igényeinek figyelembe vételével folyamatosan, nyugodtan dolgozzuk ki a jövőbeni szervezeti formáját.

5. Bár a beszámoló IV. fe-

reje hosszútávú folyamatos munkát igényel, úgy értékeljük, hogy KISZ-szervezetünknek valamennyi felsorolt feladat megoldásában a legközelebbi küldöttgyűlésig konkrét, eredményes lépéseket kell tennie. E lépések megtételéért közvetlenül a KISZ bizottság felel a küldöttgyűlés előtt, ezért a küldöttgyűlés támogassa, ugyanakkor szigorúan kérje

Ezek a közösségek valós munkát végeznek

az egyetem érdekében, társadalmi munkát önkéntesen. Értendő, hogy a KISZ megpróbál rátelepedni ezekre a dolgozó közösségekre, ezt szolgálja a jelenlegi szervezeti átalakítás. Tavaly egyébként a 2—300 fős aktív létrehozása volt a sláger, azzal foglalta el magát fél évig a KISZ-bizottság. Ez az átalakítás sem hozta meg a KISZ-élet várt fellendülését. Szerinte a másodlagos közösségekben végzett munkát közel sem ismerik el oly mértékben, mint a KISZ-bizottságban végzett. De azt is furcsállotta, hogy a külföldi jutalomutakra csak a KISZ-funkcionáriusok utaznak, néha talán érdemtellenül.

Az egyetemi tanácsokat a KISZ-küldöttgyűlés választja meg, de például tavaly sem számoltatták be őket és az idén sem napirendi pont. „Javasolom, hogy a mostani küldöttgyűlésen számoljanak be az egyetemi tanács tagok éves munkájukról.” (Erre nem került sor.) Fontolóra kellene venni a visszahívhatóság jogát és lehetőségét is, ha ez indokolt.

„A KISZ-bizottság beszámolója az elmúlt öt év munkájáról csak. De a valódi beszámoló csak három-négy oldal a huszonegyvalahányból. Nem találtam benne a tavalyi küldöttgyűlés határozatainak végrehajtásáról szóló beszámolót. Nem véletlenül. Tudomásom szerint ezt a határozatot a KISZ-bizottság nem teljesítette.” Ezután ezekből idézett. „KISZ-szervezetünk a hagyományok felelevenítésével vállaljon aktív szerepet a TDK konferencia megszervezésében. Valószínűleg meg a TDK Tanács

öt munkabizottság létrehozását javasolta

Oláh László. Az első az őszi egyetemi diákkonferencia hallgatói oldalról történt előkészítésével foglalkozna. A második a hallgatói képviseleti rendszer újjászervezésére dolgozna ki alternatívákat, melyeket a diákkonferencia megvitatna. A harmadik munkacsoport a diákok szociális helyzetével foglalkozna. Feltehetően esetleg szociológiai vizsgálat empirikus eredményei segítségével is, milyen a helyzetünk. Ebbe a vizsgálódásba beletartozna az ösztöndíjak, a kollégiumok, a lakás-kilátások, az üdülés, a sportolási lehetőségek kérdése is. A negyedik munkacsoport a folyamatosan lévő oktatási reformhoz kapcsolódó hallgatói véleményezés lehetőségét biztosítaná. Folyamatosan mód volna arra, hogy a hallgatók elképzelései a reformról, az oktatásról eljuthassanak az általi vezetéshez, azokról vita lehessen. Az ötödik munkacsoport a BEFÖT két tanácskozásán elfogadott dokumentumok egyetemünkre történő „lefordítását” végezné el. Feltehetően az egyetemi végrehajtás lehetőségét, illetve figyelemmel kísérendő a dokumentumok megvalósítását és előkészítését a következő évi BEFÖT-öt.

E bizottságoknak a KISZ-bizottság és a küldöttgyűlés felé beszámolósi kötelezettségük lenne, de a diákkonferencia

politizálás és érdekvédelem együttesen

kell, hogy jellemezze az ifjúsági mozgalmat. „Nincs olyan érdekvédelem, amely politikamentes lenne, ily módon a KISZ politikizálni tud.” Szarvas László helyesnek tartja a KISZ törekvését, hogy alapszervezetekre és azon kívüli közösségekre épüljön. A demokráciáról elmondta, hogy azt nemcsak a nyilvánosságban kell

számon az eredményes lépések végrehajtását.

Oláh László (III. külgazd.) szerint az érdekvédelmet nem lehet kivenni a KISZ kezéből, mivel minden politikai szervezet érdekvédelmen épül fel. A másodlagos közösségek, szakbizottságok prosperálásával egyre szembetűnőbb, hogy az alapszervezetek tökéletesen kiürültek.

titkárnak KISZ-bizottsági beszámoltatása. Az állami szervezőkkel együttműködve érjük el, hogy a konferenciát az eddignél nagyobb nyilvánosság előtt rendezzék és bonolytsák le.” A TDK konferencia az idén még kisebb nyilvánosságot kapott, mint tavaly. Javasolta, hogy inkább hétvégén tartsák meg ezt a konferenciát, vagy legyen erre az időre tanítási szünet.

Ezután idézte a Közgazdászról szóló tavalyi KISZ-bizottsági határozatot. „Támogatjuk a lap politikai vonalát, a nagy és helyi politikai események öszinte elemzését. Támogatjuk az öszinte, nyílt, felelős és elkötelezett vitát a KISZ-ről, amely konkrét tennivalókat is megfogalmaz a KISZ egésze, alapszervezetei és tagjai számára. A jelenlegi küldöttértékezelés tagjai vállalják a vitát a lapban. A küldöttértékezelés közvetlenül utasítja a KISZ-bizottság agit. prop. titkárát, gondoskodjék arról, hogy a KISZ-bizottság üléseiről a fontosabb viták és döntések névvel együtt élvezetes cikk formájában megírjanak. A szerkesztőséget kérjük ezek rendszeres közlésére. Kérjük a szerkesztőséget arra is, hogy akár a gyorsaság rovására is, próbálja a vitacikkekkel választást együtt megjelentetni.” Oláh László szerint ilyen, a hozzászólók nevével ellátott cikk nem jelent meg az újságban. Ez pedig a nyilvánosság alapvető feltétele. Ennek be nem tartása elszigeteli a KISZ-bizottságot, nem nyer a tagság betekintést a KISZ-bizottság munkájába. Ezt követően

mentnek is jóvá kell hagyni munkájukat. Ezek a bizottságok nyilvánosnak lennének, vagyis bárki részt vehetne bennük. A munkabizottságok vezetői csak KISZ-tagok lehetnek. A bizottságok vezetői havonta kötelesek lennének beszámolni a Közgazdászban a végzett munkáról.

Némethi Gábor (az oktatási KISZ-titkára) szerint a KISZ-munka nem egyenlő az alapszervezeti munkával. A probléma ott van, hogy a KISZ-tagok fentről várják a feladatokat, pedig maguknak kellene kitalálniuk.

Brecska Éva (III. nemzetközi) a nemzetközi szak küldöttgyűlésének javaslatait tolmácsolta. E szerint ki kell dolgozni egy rugalmasabb gazdálkodási rendszert a pénz felhasználására, aminek eredményeként emeljék az ösztöndíjat, legyen GYES a hallgatóknak, az egyetemi évek számításának bele a munkaidőbe, véleményezni kell a Nyelvi Intézet tevékenységét, s a tanárok véleményezése kezdődjék a nyelvtanítónál. A kereskedelmi karon jó gyakorlat, hogy a dékán kötelezi a tanszékeket, hogy évente kétszer üljenek le beszélgetni a diákokkal.

Szót kért Szarvas László, az egyetemi pártbizottság titkára is. A KISZ karakteréről szövege elmondta, hogy

látni; az alapja pedig a munka. A képviselet valóban képviseletként kell, hogy működjön, vagyis a képviselők mindenkor tudják, hogy akiket képviselnek, mit akarnak, mi a véleményük. A KISZ-bizottságot számoltassa be a küldöttgyűlés, ez helyes álláspont, de dolgozzon is mindenki a feladatok megvalósításáért. A

pártbizottság titkára kiemelte, hogy nagyobb gondot kell fordítani a párttaggá nevelésre. A párt foglalkozott a KISZ irányításával, de kevés eredményt ért el ezen a téren. Végül megjegyezte, hogy a BEFÖT tanácskozások javaslatait kötelességünk lefordítani egyetemünk életére.

Boda Dorottya szerint a határozatok nem teljesítésében a KISZ-tagoknak is nagy szerepük van, a nem megfelelő aktivitás miatt.

Tóth Balázs, (II. évf.) nemzetközis hallgató nem tartja jónak, hogy a 2000 hallgatót csak három képviselik az egyetemi tanácsban, de a kari tanácsokban sem elegendő a számuk. Megemlítette még, hogy a másodlagos közösségeknek is képviseltetniük kell magukat az egyetemi tanácsban.

Székely István (IV. tervgazd.) kari tanács tag. Arról beszélt, hogy sok a tanácskozás. A különböző bizottságokat nem csak létre kell hozni, hanem be is kell fejezni az ott folyó munkát. Székely István szerint a szervezeti formákat meg kell változtatni, de a munkatiloson van a hangsúly. „Nagyon fontos, hogy alapvető dolgokban megértsük egymás gondolatait. Intellektuális kapcsolatrendszerre van szükség.”

Tarcsi Gyula, a KISZ Budapesti Bizottságának első titkára az egyetemi oktatási-nevelési munkában való részvétellel kapcsolatban a legfontosabb érdekvédelmi KISZ-feladatként azt jelölte meg, hogy olyan jó oktatás legyen, amellyel az egyetem megfelelő embereket tud adni a társadalomnak. Vegyen részt a KISZ az oktatási struktúra alakításában és álljon ki a jó oktatásért. Támogatni kell — mondotta — a vertikálisan szerveződő „csoportosulásokat” is. A szervezeti élettel kapcsolatban megemlítette, hogy azt rugalmasabbá kell tenni az egyetemeken; számolni kell a valóságos tagolódásokkal, a hallgatói igényekkel. Erre pedig garanciát az nyújt, hogy a jó határozatokat együtt kell végrehajtani.

Szabó György (III. közlekedés) szerint a KISZ-szel szemben nagy bizalmatlanság van. Vannak emberek, akik akarják, hogy a KISZ-nek pedig engednie kell ezeket. A KISZ nem tud nyújtani semmit az öntevékeny csoportoknak. Szabó György szerint, ha a KISZ fel akarja vállalni a problémákat, nézze át a BEFÖT anyagait, s vállalja fel azokat.

Kollarik Amália, a kereskedelmi kar dékánja örömmel nyugtázta, hogy a karon jó az együttműködés a kari vezetés és a KISZ között. „Partnernek tekintjük egymást.” A hallgatók jelentős segítséget nyújtottak a tudományos munka értékelésében, a külföldi hallgatók és a szakmai gyakorlat problémáinak megítélésében. Tananyagvita nincs hallgatói vélemény nélkül.

Hellebrandt László (II. nemzetközi) az instruktori munkáról beszélt. Négy javaslatot terjesztett elő. A szakbizottságokkal kapcsolatban azt indítványozta, hogy minél több szakbizottsági tag legyen instruktor, vagy a szakbizottságok belül legyen egy instruktori felelős. A patronáló tanári rendszerrel kapcsolatban javasolta, hogy meg kellene határozni a patronáló tanárok feladatát, munkakörét (ezt az állami és pártvezetés, valamint az instruktorok egyeztetnék); ezenkívül a patronáló tanárokat meghívják majd az instruktori táborba, elhívják a megbeszéléseikre, de ugyanígy kéri, hogy az instruktorokat is hívják meg a patronáló tanárok megbeszéléseire. A kollégiumokkal kapcsolatban azt szeretnének, ha megszűnne az elsőöket elkülönítő rendszer. Negyedik javaslatként az első évfolyamvezetőség létszámát szeretnék 5 főre csökkenteni.

Sarlós István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfőrd Országos

Tanácsának főtitkára is felszólalt. Nagyra értékelte a küldöttgyűlés résztvevőinek sokrétű eszmecseréjét. Rámutatott arra, hogy a KISZ-nek egymástól elválaszthatatlanul, az MSZMP ifjúsági szervezete-ként, a társadalom szerves részeként, szocialista céljaink szolgálatában kell ellátni politikai és érdekvédelmi tevékenységét. A mozgalomnak fel kell készülnie arra, hogy olyan új generációt neveljen, amely szakképzettségét, a diplomáját hasznosítva meg tudja oldani és meg is tudja oldani a társadalom gondjait.

A megválasztott öt munkacsoporttal kapcsolatban azt hangoztatta, hogy ezeket az ifjúsági szervezeteket kell irányítani, ellenőrizni, úgy, ahogy ezt a KISZ munkája jelenleg megköveteli.

Sarlós István arról is beszélt, hogy jó volna, ha az egyetemi közösségek is rendszeresen részt vennének a fontosabb határozatok, egyebek között a törvények döntést megelőző társadalmi vitáiban.

A Politikai Bizottság tagja megállapította, hogy a megújítás készségének a pártban, az államban, a KISZ-ben, a főfrontban és minden más társadalmi intézményben egyaránt jelen kell lennie, s jelen is van. A KISZ feladatának tartja, hogy az ifjúsági mozgalom gondolkodó, vitakész, felkészült embereket neveljen. A KISZ-nek olyan alapszervezetekre van szüksége, amelyek politikát, érdekvédelmet és közösséget is nyújtanak. Sarlós István leszögezte, hogy a KISZ-szervezet feladatát mindig a helyi KISZ-bizottság határozza meg a helyi adottságoknak megfelelően.

Ezután még Rév András kért szót; Sarlós István felé fordulva mondta, hogy a közgazdászok rossz körülmények között tanulnak, s úgy érzi, ily módon nincsenek meg a közgazdászok képzés feltételei.

Adám László összefoglalójában többek között megemlítette, hogy Hetényi István, pénzügyminiszter fellegyűzt kért a KISZ-bizottságtól a BEFÖT szociális állásfoglalásáról.

Ezt követően szavazásra került a sor. A küldöttgyűlés B. Kiss Tamás és Hellebrandt László kiegészítésével valamint Szarvas Lászlónak a pártirányítás bővítéséről tett hozzászólásával (1 ellenszavazattal és 2 tartózkodással) elfogadta a KISZ-bizottság beszámolóját, valamint a kongresszusi levél egyetemi vitájának összefoglalóját, és a munkacsoportok létrehozásáról szóló javaslatot.

Ezután került sor a KISZ-bizottság megválasztására. Ezt azonban még körülbelül egy félórás huzavona előzte meg, amikor is arról folyt a vita, hogy a személyi döntéseknél kik maradhatnak a teremben. Végül is a szervezeti szabályzatra hivatkozva kizárólag a küldöttek részvételével megválasztották az új KISZ-bizottságot, amelynek titkára Adám László lett, tagjai pedig Szilvássy György, Kovács Mária, Tóth Balázs, Héra Attila, B. Kiss Tamás, Csanádi Péter, Balogh László, Brecska Éva, Vigh László és Kovács Katalin lettek.

Közvetlen kongresszusi küldött: Szilvássy György. A IX. kerületi küldöttek: Gerlőczy Gabriella, Adám László, Vigh László, Sándor Péter, Bedő Anna, Bihari Péter. Egyetemi tanács tagok: Balogh László (ált. kar.), Magyar Éva (ker. kar.), Orosz Csaba (ipar kar.); póttagok: Kerekes Péter (ált. kar.), Geist Ferenc (ker. kar.), Kiss Gábor (ipar kar.).

Döntöttek az 5 munkacsoport szervezőjének személyéről is. Ezek szerint a diákkonferencia előkészítő bizottságát Oláh László, a hallgatói képviseleti rendszer újraszervezésével foglalkozó Bihari Péter, a diákok szociális helyzetét elemző Burka Endre, az oktatási reformhoz kapcsolódó hallgatói véleményezést végző Forrai István, és a BEFÖT-tel foglalkozó Szőnyi Péter lett.

A tudósítást készítette: Borsi László

A KISZ-bizottság által megbízott Kongresszusi Munkabizottság, amelynek feladata a levél vitájának egyetemi szintű összegzése is volt, csupán néhány írásos anyagra tudott támaszkodni. Ezért összegzésünk bizonyára nem teljeskörű.

Összefoglalókat a kongresszusi levélhez hasonlóan mi is vitáidöntőnek szánjuk. Ezt ezért indokolt hangsúlyozni, mert bár a levél arról beszél, hogy „a párt ifjúsági szervezete minden fiatalnak értelmes célt és tevékenységi lehetőséget, közösségi élményt adjon”, az elmúlt években az egyetemünkön nem ez a helyzet volt jellemző. Vajon be tudható-e ez a hallgatók sokat emlegetett közömbösségének? Úgy véljük, itt sokkal többről van szó. Tapasztalataink szerint KISZ-tagjaink többsége eleve hitetlenkedve fogadta a dokumentumot. Feltétlenül adódik tehát a kérdés: a kongresszusi levél mennyiben és milyen irányban változtatja a kialakult köztudatot.

A rendelkezésünkre álló hallgatói vélemények alapján egyértelműen nem, az oktatói pártcsoportok véleménye szerint pedig nem egyértelműen tartják jónak a levelet. Azért nem, mert konkrétan nem veti fel azokat a problémákat, amelyek már számtalan fórumon kaptak nyilvánosságot, több felmérés tárgyát is képezték. Információink szerint a vitákban általában magát a levelet minősítették, tartották ilyennek vagy olyannak, elmentében a KB szándékolt céljával, hogy a levél csak megnevezze azokat a vitacsomópontokat, amiről vitázni kellett volna. Ilyen körülmények között felvetődik a levélnek, mint műfajnak a problémája. Arra a következtetésre kell jutni, hogy egy politikai dokumentumnak — külön felkészítések, magyarázatok nélkül is — világosan és egyértelműen önmagában ki kell fejeznie funkcióját.

A levél egyáltalán nem szól az egyetemi KISZ-mozgalom munkájának elszegényedéséről, olyan alapvető működési jellemzők reális értékelése hiányzik, mint pl. a kollektív és egyéni vállalások helyzete, a külön-

Összefoglaló a KISZ KB kongresszusi levele egyetemi vitáinak tapasztalatairól

böző demokratikus formák (pl. ifjúsági parlamentek) életképességének vizsgálata.

A mozgalomra vonatkozó alapvető megállapítások legalábbis rétegünk vonatkozásában nem helytállóak. („Növekszik a KISZ szerepe az ifjúság és a társadalom életében, jó irányban fejlődik az ifjúsági mozgalom.”) A helyzet ínyétén értékelésből nem születet és nem is született élő programadás.

Az áprilisi határozat értékelésével kapcsolatban az a vélemény alakult ki, hogy nem az alkalmazás viszi tétútra az alapjában jó elképzelést, hanem a határozat szorult felülvizsgálata.

Ma az egyetemi ifjúság körében különböző feszültségek halmozódtak fel. Ezzel szemben a kongresszusi levél jóváhívja, a közösség és a mozgalom erejével, jó szándékára apellál hangneme lekicsinyíti a valós feszültségeket.

A KISZ kongresszusa nyilvánvalóan társadalmi esemény is egyben. Eppen ezért érthető, miért kezeli a levél helyenként a társadalom és az ifjúság viszonyát vizsgálva ez utóbbit idegen testként. („A társadalom felől az ifjúságért”, „társadalmunk a gondoskodás számtalan jelével veszi körül az ifjúságot.”)

A nyílt és határozott fellépésre, a politikussá gondolkodásra és cselekvésre, a jobbitó szándékú kritikára, a felelősen megformált véleményalkotásra való felhívások éppen szocialista demokráciánk fejlődésének gyermekbetegségei — tekintély elvűség, a kritikával szembeni érzékenység meglehet, hogy csak kívánalmak maradnak.

Abból a tényből, hogy a KISZ a magyar fiatalok döntő többségét átfogó szervezet, semmiféle módon nem vezethető le, hogy az ifjúság minden rétegéhez ugyanazokkal a

problémákkal közeledjen, vonatkozik ez a stílusra és a hangra is. Az egyetemi hallgatóság számára túlságosan közhelyszerűek azok a megfogalmazások, amelyek a világ összezugorodásáról, a forradalmi eszmékbe vetett rendfelforgató hittel küzdeni tudásról, s minden kezdet nehézségéről szólnak.

A levél az ifjúság különböző rétegeihez szólva kérdésfeltevéseiben nem differenciál eléggé, általánosnak, az egész ifjúságra jellemzőnek tüntet fel egyes, jól körülhatárolható rétegeket. Ezért szerencsésnek tartottuk volna valamiféle réteglevél közreadását, amelyben minden réteg inkább magára ismerhetett volna, ezért a problémák megközelítése is differenciáltabb, így realisabb lehetett volna.

A rétegpolitikáról leírtak azon részéről foglalkozunk állást, amiről bizonyos áttekintésünk lehet. Vagyis az értelmiségről és az egyetemistákról. Az értelmiség esetében — bár jelzésekkel felmerülnek a problémák, szembetűnő az elnagyolt, nem kellő mélységű elemzés. Különösen azokon a pontokon hiányoljuk a mélyrehatóbb vizsgálatot, mint a pályakezdet gondjai, a diplomás szakember értelmiségivé válása, az ifjú értelmiségi szakmai helyzete. Általában nem tapasztalható, hogy egyéni érdek a nagyobb tudás, vagy legalábbis az érvényesülésben, az előretartásban nem döntő tényező az egyes embereknél (pl. egyetemi teljesítmény és elhelyezkedés kapcsolatának lazasága). Ez ellen hat jelenleg az egyetemi oktatási rendszer, a pályakezdetekkel való gazdálkodás. Nálunk nem igaz, hogy az egyetemi tanulmányok nehéz próbatétel elé állítják a hallgatókat, bizonyítja ezt a lemorzsolódás (a szelekció) elenyésző aránya. Véleményünk szerint a levélben az egyetemi-töviskolai hallgatók tovább-

bi cselekvési programjának kidolgozására sokkal nagyobb hangsúlyt kellett volna fordítani. Helyeselnénk, hogy a levél kiemelte az érdekegyeztető tevékenység jelentőségét, az érdekközvetítésről azonban konkrétan is szólhatott volna. Demokratikus intézményeink érdemibb működésére szintén helyes célkitűzés, ennek biztosítását is jelezni kellene.

A továbbiakban néhány konkrét észrevételt sorolunk fel.

Egyetértünk azzal, hogy a levél a helyi kezdeményezésekre, a fiatalok öntevékenységre irányítja a figyelmet. „Azért küzdünk, hogy a nagyobb tudás, a tehetség, a szorgalom alapján lehessen előnyhöz jutni... otthonteremtésben.”

Egyfelől a tehetség nem lehet alapja az otthonteremtésnek, másrészt úgy érezzük, nem kapott hangsúlyt az egyetemisták hátrányos helyzete a lakáshoz jutás terén. „Vegyünk észre problémákkal küzdő társainkat, hívjuk magunk közé őket...” Célok, törekvések érvényesítésének intézményes garanciái helyett javaslatokról, ajánlásokról esik szó, a javítási szándék gyakran megfoghatatlan.

A problémák ilyen felvetése mellett is le kell szögeznünk azonban azt, hogy a levél számos pozitív, előremutató vonással bír.

Kísérlet történik az ifjúság rétegenkénti kezelésére, megfogalmazódik a hatékonyabb érdekképviselet, érdekvédelem igénye. Ezek mindenképpen előrelépések, amelyeket üdvözölni és támogatni kell. Azt a tényt, hogy mégis a problémák kerültek véleményünk előterébe, magyarázza egyrészt ezeknek az előrelépéseknek a lassúsága, másrészt az a politikai gyakorlat, amely — szintén egyoldalúan súlyozva — az eredmények méltatását helyezi előtérbe, kiiktatja vagy minimalizálja a konfliktusokat, a problémákat szembeesítve felszabotva említi. Kritikai hangvételünk mögött is az a szándék és elhatározás húzódik, hogy e problémáink megoldásában bizalmat kapva magunk is szerepet játszhatunk.

KISZ-BIZOTTSÁG

Tevékenységek, garanciák, a bizalom lehetősége

Hozzászólás a küldöttértekezleti „bal-” és „jobboldali”, a „sarokbizottság” és az elnökség, a hivatalos küldöttek és az egyéb küldöttek vitájához

AZ IFJÚSÁGI SZERVEZET és a hallgatók viszonyában talán új jelenség az, hogy mintha lassan a hallgatók (csoporthaj) is öntevékenyen lépnek fel a szervezett keretei között, közzé. Mivel ez az ifjúsági szervezet a világ egyik legszorosabb szervezeti elveire és mechanizmusára épül, ezért két dolog szükségszerű a hallgatói rétegben (ahol elképesztően nagy a szervezeti tagok aránya):

a) A hallgatói öntevékenységek kikerülnek (különböztetve, vagy ki akarnak kerülni — teljesen mindegy) a szoros szervezeti életből s az ennek megfelelő szervezeti fejeleméből, szervezeti döntési folyamatokból, szervezeti választási rendből, szervezeti felelősségből stb.)

b) Valamennyi, a legkisebb tartalmi kérdés is (információ-áramlás, érdekképviselet, nyilvánosság, csoportmunka) elkerülhetetlenül azonnal szervezeti kérdésként (is) jelenik meg. Az ezzel nem számoló javaslatok lehetnek naivak, demagógok, jók vagy rosszak, morálisak stb., csak reálisak és hatalmilag kényszeríthetők, illetve kikényszeríthetők nem lehetnek.

A szervezet csak szervezeti formában átvittetett tartalmi javaslat hatására változhat meg. A szervezetben csak a szervezett hatalom lehet nyilvános és demokratikus hatalom, csak a szervezeti döntési folyamat lehet nyilvános és a többféle érdek (amelynek szintén szervezettnek kell lennie) által befolyásolható és ellenőrizhető.

EBBEN A SZIGORÚ SZERVEZETI RENDBEN minden kérdést ezért szervezeti kérdésként kell megfogalmazni, minden tartalmi kérdéshez azonnal hozzá kell rendelni a megfelelő szervezeti-formai (ellenőrzési, megvalósítási, részvételi) tevékenységet is.

Ezt a szervezetet meghatározott szervezeti tagok és egységek meghatározott szervezeti viszonyai, illetve tevékenységei adják ki. (Csak a tevékenységei. A nem-tevékenység valóban nem tevékenység, viszony csupán.)

Ezért tehát az ifjúsági szervezetet illető valamennyi tartalmi bírálatot feltétlenül a megfelelő szervezeti bírálattal együtt kell megfogalmazni. Még egyszer a javaslatokat is.

Az ifjúsági szervezet jelenlegi felszíni üressége és üres

formái olyan erővel jelentkeznek, amely nagyon sok bíráló számára sajnos lehetővé teszi azt, hogy nagyhangon és szenvedélyesen támadjon semmisségeket, miközben a felszíni (ún. pusztán formai) jelenségek terepszínebe öltözött hihetetlen szívós és nagyerejű elemek uralmát észre se vegye. Sajnos ez vezet arra, hogy sokan „elfelejtik”: a szervezeti élet megváltoztatása és megújítása egy adott embercsoport esetén nem egyszerűen döntés (bár az is), hanem tevékenység. Folyamatos tevékenység.

A mai ifjúsági szervezet esetében tartalmi kérdéseket kezelnek emiatt rosszul, (azaz hatalmatlanul, nem reálisan, nem kényszerítő erővel) a szervezeti tagjai.

Morálisan és a passzivitással elutasítják a személyiséget és a hallgatói tevékenységet mindendalán szervezeti és igazgatni akaró tevékenységet. A hivatalos szervezeti politikai vonal és az ezt valóra váltani akaró szervezeti tevékenységek közönségépítést tűztek ki célul, egyéni öntevékenységet (főleg alapszervezetben) — miközben bizalmatlanok (szervezetben bizalmatlanok) a hallgatói csoportosulásokkal szemben. Ezekben a hallgatói csoportosulásokban 90 százalékos (?) az ifjúsági szervezet tagjainak az aránya — de ezzel sem a hivatalos szervezeti élet, sem a tagok nem tudnak mit kezdeni. A réteg öregnek érzi az ifjúsági szervezetet, amely érzés természetesen nem korára, hanem a mechanizmusaira vonatkozik.

A mostani még érvényben lévő koncepció (a döntés fent ugyanis kevés) törvényszerű jelenséget szült: eluralkodott az ifjúsági szervezetben a kulturális — nevelő — moralizáló funkció és az igazgatási tevékenység, a politikai — szervezeti tevékenység pedig elveszett. Vagyis elveszett az érdekkeltetés és érdekközvetítés, illetve az érdekek megmértése (a tagság között is: napi és távlati érdek, plebejus-népies és liberális értékek anarchista és dogmatikus stb.), a konfliktusok (más szervezettel is!) elemzése és értékelése, ezek megvitatása, s végül a gyakorlati érdekvénevesítés.

ELMARADT TELJESEN az ország ügyeiben való szervezeti hatalmi (és nem pusztán hangulatjelentésekben meg-

jelenő) véleménynyilvánítás a réteg részéről, vagyis a nyilvánosan hivatalos és a hivatalosan nyilvános állásfoglalások sorozata.

(Emlékeztető: Sarlós István a minap a küldöttértekezleten tett egy javaslatot erre: Vegyünk részt intézményesen a parlamenti szintű törvények társadalmi vitájában. Remélem nem rajtunk múlik.)

Az ifjúsági szervezet végre már ne pedagógiai intézménynek álcázott igazgatási mechanizmus legyen, hanem megújulva szervezeti léssze a végre egyetemi szinten (is) a fő szerepét; mint az ifjúság politikai szervezete.

Eddig az önénevelés, a pedagógiai centrum szervezeti élet és tevékenység sikeresen elterelte a hallgatók figyelmét azokról a tényezőkről, amelyek meghatározzák élet- és munkakörülményeit. Meddővé tette azokat a törekvéseket, amelyek ezeket változtatni akarták. Az elszigeteltséggel a szervezeti fegyelmre hivatkozva stb. Nem biztos, hogy mindig a küldöttek többségének véleménye a demokratikus; hiszen lehet, hogy az őket megválasztó alapszervezetekben nem folyik érdekkeltetés, csak vegetálás van. A nem-küldöttek pedig lehet, hogy éppen azért jönnek el egy küldöttértekezletre, mert érdekeket képviselnek. Na, de akkor mi a demokrácia szervezeti rendje egy ilyen furcsa szervezeti életben? Mi a valóban szak-szerű és demokratikus döntési folyamat szervezeti rendje? Csak a számtani összeadás? Amit ma a szervezeti életben bürokratizmusnak és tisztszályozottnak neveznek egyesek, az nem más, mint az igazgatási mechanizmus és tevékenység túlsúlya a szakmai csoportosulások és a politikai tevékenység felett (helyett).

Az egyetemen (90 százalékos tagság!) nem az élcsapat és a tömegszervezet ellentéte feszül ezek mögött, hanem egy tagolt hallgatói réteg mozgása és egy élcsapat szervezeti rendje közötti ellentmondás (úgy látszik kibékíthetetlen).

Ezért a másodlagos csoportok adekvát tevékenysége: a mozgalmuk szervezése. Az ifjúsági szervezetben pedig szükségszerűen a szervezés mozgalmak figyelhető meg. Jellemző a küldöttértekezlet alapszervezet-vitája. Ádám László előterjesztésében és a

Közgazdász cikk ellenére csak (azaz üres) szervezeti változtatást látott szinte mindenki, miközben a „csak” szervezeti változtatást főlegnyesen elvetők nem vették észre: a szervezeti változtatás elvetésével fenntartották a mai szervezeti formát. Lehet, hogy nem ezt akarták, de ezt tették. Akkor most megint keressük a formába a tartalmat? Ezt éppen azért mondom, mivel a politikában is — és nemcsak a büntető jogban — nagy jelentőséget tulajdonítok az akaratnak, a szándékoltágnak, a törekvésnek.

A KÖVETKEZŐKÉNT NÉHÁNY JAVASLATOT szeretnék vitára bocsátani az ifjúsági szervezetben belüli nyilvánosság kapcsolatban.

1. Az ifjúsági szervezet egyetemi bizottsága az alábbi feltételek között dolgozzon.

— Fél évre előre közölje napirendi pontjait és előadót.

— Az írásos anyagokat bárki számára tegyék hozzáférhetővé.

— A szervezet tagjai bármilyen kérdésekben közvetlenül forduljanak (akár csoportosan is) a bizottsághoz.

— A bizottság ülései a választott KISZ-vezetők és a választott küldöttek részére mindig legyenek nyilvánosak, rendszeresen hívjon meg a témához szakértő hallgatókat az érintettek közül.

— A bizottság vitái névvel és tartalommal pontosan jelenjenek meg, szavazás eredményei pedig számmal minden esetben.

— Az információs jelentést (hangulatjelentést) csak nyilvános bizottsági vita után továbbítsa az agit-prop. titkár a pártvezetésnek. Ehhez bárki a választott küldöttek közül hozzáférhessen és minden részortértekezleten olvassák fel a szak- és alapszervezeti részortosoknak.

— Vizsgálja felül a bizottság a titkár munkaszituációját (hány testületnek tagja, mi a jogi munkaviszonya stb.). Tegyen határozott lépéseket annak érdekében, hogy a mindenkori titkár az egyetemi szervezethez tartozzon inkább. Kötelezze a titkárt, hogy a bárhol kapott írásos anyagokat adja át rögtön elolvasásra a bizottság tagjainak. A titkár minden esetben teljes részletességgel számoljon be a bizott-

ságnak a különböző hivatalos megbeszéléseiről.

— Minél előbb alakuljon meg az egyetemi széles körű képviselői bizottság.

2. A fentiek értelemszerűen vonatkoznak a szakvezetőségekre is.

3. Az egyetemi küldöttértekezlet döntései alapján létrejött és ma létező hat munkacsoport (kutatócsoport, DP-előkészítő, HKR kidolgozó, Közgáz Befőt utógondozó és előkészítő, szociális kategóriákat felülvizsgáló, Oktatási reformban részt vevő) szakszerűen és tudományosan, nyilvánosan, hatékonyan végezze munkáját. Az egyetemi bizottság operatív ügyek helyett, inkább a szervezett tartalmi tevékenységekkel foglalkozzon.

4. A küldöttértekezleten nagy érdeklődés mutatkozik (helyesen) az egyetemi hallgatói tanács tagok személye iránt. A kari hallgatói képviselőkkel együtt kövessék az alábbi magatartási szabályokat:

— Ha az ülés előtt tíz nappal még nincs a kezükben az előterjesztés, vagy maradjanak távol a tanácsüléstől, vagy tartózkodjanak a szavazástól.

— Saját csoportjukban barátaiknak szervezeti testületnek mutassák meg az anyagokat és készüljenek fel alaposan.

— Minden ülés után írásos beszámolót készítsenek, amelyben indokolják meg személynként azt, hogy miért úgy szavaztak, ahogyan éppen.

Ezek a lépések, szervezeti és így nyilvánosan ellenőrizhető tevékenységek arra szolgálnak, hogy bizalomkeltő hatással megpróbálják oldani a szervezet tagjaiban meglévő (helyzetükből fakadóan teljesen jogos) görcsös bizalmatlanságot saját választott képviselőik intézménye iránt. Ezek szükségesek, de nem elégségesek garanciák. Mindazonáltal jótékony hatást gyakorolnának politikai mechanizmusaink és döntése-

ink szakszerűségére-demokratikusságára.

5. A nyilvánosság határozott és komoly szervezett tevékenység is. A legfontosabb: a Közgázásban legyen egy állandó oldal csak az összes előző szervezeti hír, beszámoló, tájékoztató számára. A bizottságban jelöljenek ki egy állandó felelőst, aki ezt fő feladatát egyikeként szervezze a szerkesztéssel együtt.

6. Az egyetemi 99 megválasztott küldött (tegyük közzé a névsort) bárhol tevékenykedik, figyeljen a fentiekre is. Ha szükségesnek látja; feltétlenül kezdeményezze a rendkívüli (most rendkívüli fontos és hasznos) küldöttértekezlet összehívását. A 99 fő elég sok ahhoz, hogy eleget lásson ezekből.

UTÓIRAT. Túl leszünk — vagyunk a gyűlések szakaszán. Jó lenne, ha most néhány csöndes nap következne, ahol mélyebb elemzéseket végezhetnénk, végeznének, végeznének. Mindazok, akiket foglalkoztat a másodlagos csoportok és az ifjúsági szervezet viszonya, az alapszervezetek ügye, az érdekvénevesítés mechanizmusai. Ehhez a forráskig kell visszamenni.

A spontaneitás és a tudatosítás, a mozgalom és a szervezet, a vezetők és vezetettek stb. viszonyát két olyan könyv tárgyalja, amelyek elemzése nélkül az ifjúsági szervezetről folyó mai viták csak gyerekes és tudománytalan demonstrációk csupán. (Nem a demonstrációk gyerekesek!) Lenin írta mind a kétöt 1902-ben a „Mi a teendő?” és 1904 elején az „Egy lépés előre, két lépés hátra” c. könyvét. Nehéz olvasmányok, komoly erőfeszítést igényel a valódi megértésük.

Mindazonáltal jövőre lesz 80. éve annak, hogy szervezeti mechanizmusokba átvittetetten megkezdődött a munkásmozgalom markáns kettéválása. E könyvek a mai helyzet megértésének is elengedhetetlen alapművei. Sándor Péter

KONCERT UTÁN

Hol is kezdjem? Ott, hogy napokkal korábban megszálltuk a Sportcsarnokot, miközben a klub telefonja már megcsömörlött a jegyekért ostromlók hadától; vagy ott, hogy a csarnok fülledt arénájában a többzres tömeg egyemberként követeli Illésék színpadra lépését? Esetleg ott, hogy kitértük az első plakátot? Mi volt ez a koncert március 26-án, és főként: a sokféle vélemény, a cinikus lenézés és az eufórikus szárnyalás forgatagában — hol az igazság? „Ki mondta, hogy rá várj, mondd, oh mondd, miért rá?”... Nos, hát miért? Miért reméltük igen sokan,

immár nyolc éve, a felozlás bejelentése óta, hogy valaha még egyszer sor kerülhet erre a napra, erre a koncertre? És miért várta ezt oly izgatott örömmel az a sok száz tini — vagy „alig huszonéves” — aki még soha életében nem látta, nem hallotta az együtttest, s legfeljebb csak néhány lemezüket ismeri? És végül: milyen volt maga a „találkozás”? „Ez volt az év koncertje!”... harsogja az ellentmondást nem tűrő lelkesedés. „Ez már a nosztalgikus nyavalygás abszolút mélypontja” — ítéli vállvonogatva a megingathatatlan józan felsőbbrendűség. Hogyan is volt hát?

koncerteket is a Little Richarddal fejezték be. És voltaképpen ez a várakozás teljesedett be 26-án a Sportcsarnokban. Nem, közismerten nem ezért rendezték meg a koncertet, de hogy ez adta meg az alaphangot, az biztos. Ez tette olyan forróvá a „lelátókon” a hangulatot és ennek a szele csapta meg mindazokat, akik közvetlen emlékek nélkül jöttek el erre a koncertre — átérve a várakozást.

Szóval mégis nosztalgia?

„Helyben vagyunk — mondja erre a megingathatatlan józanság. — Ez maga a vegytiszta nosztalgia, a fertőző kisugárzásával együtt.” Igen, magam is ismerek olyan hajdan volt Illés-rajongót, aki éppen azért nem jött el, mert „úgyis csak szenvelgő nosztalgia lesz az egész”, most minek boldítsa magát, meg „az úgysem lesz már, ami volt”... Sajnálom ezeket az embereket. Nem tudják, hogy mit vesztek. Persze, ahogyan a fellépés előtt az együttesnél sem lehetett tudni, hogy mennyire játszott szerepet a pénz, úgy a közönség felsorakozásánál is meghatározhatatlan a nosztalgia — mint ok — aránya. Azonban ami magát a koncer-

z „elveszett ifjúkora” kerestük, egyszerűen csak örülnünk, hogy a nyolc éves várakozás beteljesedett, és végre hallhatunk egy „tizenötödik koncertet” is. Amit aztán élveztünk is — és ez minden. Az „alig huszonévesek” is azért tapsoltak, kiabáltak oly lelkesen, mert tetszett nekik, amit láttak, amit hallottak. „Nem is gondoltam volna, hogy ezek ilyen jó zenét csinálnak” — mondta közülük valaki. Tehát ők is, lehet, hogy a „felfokozott várakozás” szelétől hajtatva indultak. Végül is az „Illés-mítosz”, a „hatvanas évek” legenda nagy vonzerő. Azonban ami a lényeg, hogy aztán erre a mostani valóságra érkeztek.

tet illeti, arra megint csak azt mondhatom, hogy az előadás perceiben a közönség elsöprő többsége füttyült a nosztalgia-ra, a hajdan volt kamaszkorra, a régi iskolabulikra, „az első szerelemre”. Itt és most oldódott fel, ebben a koncertben, függetlenül az emlékektől. Most énekelte az Eltávozott napot — mert szereti énekelni. Mert egészen egyszerűen szereti ezeket a dalokat. Mint ahogy a 16 éves Mónika szeret Beatricét hallgatni. És igen sokan éreztük úgy (és csak úgy) a koncert után, hogy az életben addig átélt 10–14 sikeres Illés koncert most kiegészült egy tizenötödikkel. Nem

Azt hiszem, az egész koncert titka egyszerűen annyi, hogy — függetlenül a körülményektől, az előzményektől, az esetleges üzleti megfontolásoktól, a felmerülő nosztalgikus ábrándoktól — maga az együtt töltött másfél óra egy borzasztóan örömteli, őszinte „egymásra találás” volt az együttes és a közönség között; egy régen várt kölcsönös „kitárlkozás”, amit persze éppen úgy felfokozott a már említett nyolc éves várakozás, mint a Fonográfot kísérő „furcsa kettősség”, de aminek azonban itt és most minden pillanatát a jelen öröme és nem a múlt emléke hatott át. S azt hiszem, ez épp elég.

Magyaráz vagy menteg?

„Most te magyarázkods, vagy mentegézől?” — szegezhetik nekem ezek után némelyek a kérdést. Nem, de hogy felelem tehát. Egyiket sem. Ki előtt is tenném?! Csak a választ keresem: „mi volt ez a koncert 26-án?” És legfeljebb csak titakozom azok ellen a pózoló, valameny alapállásból leegyszerűsítő, nagyvonalúan lekezelő, (esetleg egék-

be emelő) felületes vélemények ellen, amelyekbe azóta léptenyomon ütközhetünk. Nem érzem igaznak, nem érzem őszintének őket. Egy kétségtelenül felfújt, reklámok rájátszásával felnagyított eseménynek a túlzó, különböző szájizzal átítatott kritikái ezek, amelyeket nem érzek jogosnak (megfelelőnek) az átélt percek egyszerűségéhez és őszinteségéhez képest. Ennyi az egész.

A jövő zenéje

Mindenesetre egy biztos: furcsa lehetett Szőrényieknek összehasonlítani egyazon koncerten a kétféle fellépés (vagy még inkább: a kétféle zenei világ) hatását: a szünet előtti mérsékelt sikeres Fonográf, és a szünet utáni tomboló Illés-koncertet. Persze, éppen az eddigie miatt aligha lepte

meg őket az eredmény. Inkább megadóan (megadóan? Önfeladtnak és játékosan!) újraélték ők is az „Illés” mámorát. Most már csak azt nehéz elképzelni, hogy — ezek után — a Fonográf tovább létezen... De hát ez már (szó szerint) a jövő zenéje.

Fóris György

Volt, nincs, lesz?

„A színjátszást nem tudom elképzelni közéleti mondanivaló nélkül”

Alakuló gyűlést tartott március elején a színjátszócsoporthoz. Össze is jött 15-20 fő, ám a kis csapat vezetését — azaz az értük, munkájukért való felelősséget — senki sem vállalta. Megállapodtak, hogy egyikük — aki úgy látszik vállalkozóbb szellem volt mint a többiek — keres egy amatőr rendezőt és felkéri, hogy tanítson be egy színdarabot a tagoknak. A rendezőt azóta sem sikerült megtalálni, így a csoport feloszlott, mielőtt még létrejöhett volna. Pedig...

Pedig az utóbbi években az amatőr színpadok országsszerte fellendülőben vannak. Budapest utcáit elárasztják a plakátok, egy-egy sikeres előadást hirdető. A Metrő Színpad, a Stúdió K színház alkotásközösség, a H.U.R.K.A., a Térszínház szinte egyik napról a másikra bukkant elő a névtelenség sötétjéből. Egyetemeken is működnek csoportok, az orvosin, a műszakin, az ELTE-n. (Az Állam és Jogtudományi Kar amatőrjei összel már a Népszabadságban hirdettek tagfelvételt.) Miért éppen mi maradunk ki a sorból?

És itt megint egy „pedig” jön: Pedig az önállóvá vált Közgazdaságtudományi Egyetemen már a kezdet kezdetén megjelentek ilyen törekvések. 1951 végén irodalmi kör alakul másodikéves diákokból, akik színdarabot írnak, melyet a klubesteken szeretnének előadni, (felolvasni?) társaiknak. Első tényleges színjátszócsoporthozunkról a Közgazdász 1953 áprilisában ad hírt. A cikket teljes terjedelmében közlöm, mert mintegy negyedszázadig jellemző volt a színjátszócsoporthelyzetére egyetemünkön. „Sok szőre esik a hallgatók körében az énekkarról, táncsoportról, zenekarról, de színjátszónkról sokan azt sem tudják, hogy léteznek. Megkérdeztük a kultúr osztálytól, hogy miért övezi olyan titokzatos homály színjátszócsoporthozunkat, hiszen kiváló helyezést ért el a kultúrversenyben. Egész egyetemünk büszke rájuk és megiscsak minden szököévből láthatjuk őket színpadon.

Megtudtuk, hogy a színjátszócsoporthoz létezik, húsz lelkes tagja van, de hely, ahol nagyobb jeleneteket előadhassanak — az nincs. Az aulában a hang elvész. Ezért a színjátszók csak alkalmoszerűen, kisebb jelenetekkel lépnek fel. Pedig az egyetem kultúreléből pontosan a komoly színjátszás hiányzik.

Örömmel értesültünk arról, hogy a közeljövőben újra láthatjuk a színjátszókat: a választásokra mutatnak be kisebb jeleneteket hallgatóinknak és az üzemek munkásainak. Tudjuk, hogy nehéz megoldani a teremkérdést, de talán a nagy előadó dobogó részét meg lehetne hosszabbítani, s így alkalmas lenne nagyobb jelenetek előadására. Reméljük, hogy találnak erre is módot az illetékesek.”

A teremkérdés hamarosan megoldódik: 1954 februárjában megkaptuk a Makarenkó utcai kollégium színháztermet. Még ez év decemberében be is mutatták Dery Tibor Talpsimogatóját. A másfél évvel később bekövetkezett ellenforradalom nemcsak lelkes diákjaink színjátszásának vet véget.

Hosszú csend után visszatér a rendes kerékvágásba az élet. 1961-ben, éppen tíz évvel az első próbálkozások után, új irodalmi kör alakul. Eleinte ünnepi műsorokat adnak, majd áttérnek a színjátszásra. „... És a holtak énekelnek” című darabjuk négy, az „Üzlet az udvarban” két előadást ér meg.

A következő évtől az Irodalmi Színpad fénykorát éli. Költői esteket rendeznek, „Korbácsos ének” címmel világirodalmi összeállítást készítenek, bemutatják Örsi Ferenc „Romulus és Remus” című darabját. Az „... És a holtak énekelnek” még az Egyetemi Színpadon is előadásra

kerül. (Mellékesen megjegyezve: BEFÖT-ön rendezett Közművelődési Tanácskozás egyik indítványa, hogy az egyetemi színjátszó körök kapjanak lehetőséget az Egyetemi Színpadon való fellépésre. Ehhez azonban működő, méghozzá sikeresen működő együttesekre van szükség.)

1968. A művelt világ ifjúsága energiáktól és tenniakarástól feszül. Magyarországon ekkor vezetik be az új gazdasági mechanizmust. Az amatőr színjátszó együttesek tucatszám jönnek létre, szinte a semmiből. A Közgázon — furcsa módon — ekkor kezdődik az Irodalmi Színpad lassú haldoklása.

Az azóta eltelt évek során történt néhány — többnyire meddő — kísérlet, hogy újraélessék a klinikai halálban leledző színjátszókört. 1972 végén például Bicskei Gábor, a színpad új vezetője így nyilatkozik: „A színjátszást nem tudom elképzelni közéleti mondanivaló nélkül. Elsődleges célnak azt tekintem, hogy egy igazi közgáz színpadot hozzunk létre.” Azonban bemutatott darabjuk (Vámos Miklós: Cédulák) sikere nem hosszú életű.

1975 tavaszán a Közgazdászban hosszú cikk jelenik meg a témáról. Máté Gébor a művészeti vezető a következőket mondja: „Célnak nem a színésznevelés, hanem az amatőr színjátszó képzés megvalósítása, s ez véleményem szerint egy a szó szoros értelmében vett szocialista közösség kialakítását is jelenti.”

Ez a cikk azért is figyelemre méltó, mert értesültem belőle dr. Gondai József véleményén keresztül az illetékes vezetők álláspontjáról is: „Tény, hogy az egyetem nem orientál az irodalom felé. Az egyes emberek egyéni érdeklődése, egyéni igénye hívta életre az Irodalmi Színpadot. Teret kell engedni a fő feladatok elvégzése mellett a hasznos, nemes képesség- és személyiségformáló elfoglaltságoknak. Az amatőr színjátszás a szabadidő-kihasznlás és a szórakozás egyik formája, s ha jó kollektíva alakul ki, rendszeresen próbálnak és nem torlódnak a próbák. Ez a tevékenység nem megy a tanulás és a szakmai továbbképzés rovására.”

Meglepő, hogy ugyanez év őszén nyoma sincs az Irodalmi Színpadnak! Arról panaszolnak, hogy nincs rendező, nincs színpad és irodalmi összeállítás címen az előző év elsőjei lépnek fel a KEN-en előadott műsorokkal.

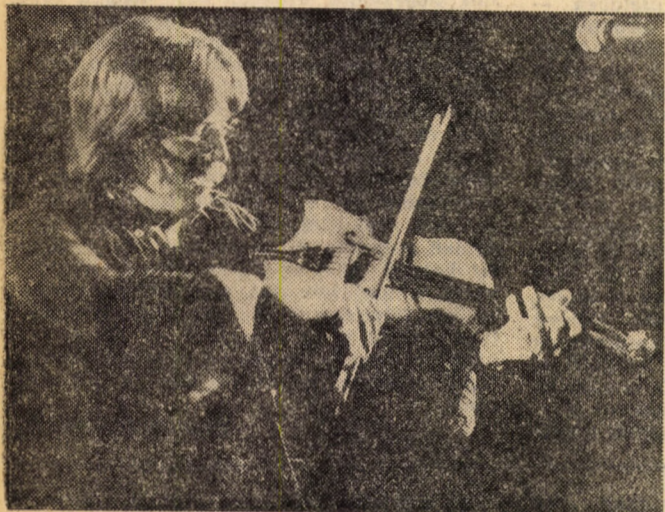
Ezután itt-ott még szerepel néhány öntevékeny hallgató a hivatalos ünnepélyeken, a Közgáz Kabarét is megpróbálják feltámasztani, kevés sikerrel.

Az utolsó próbálkozást Linka Ágnes teszi, aki 1977 őszén mint népművelő került egyetemünkre és tavaly februárban, mint a rádió munkatársa távozik. Irodalombarát Kört alapít, amely utolsó műsorát 1980 áprilisában tartja a klubban.

Nos, mindezen előzmények után javasolom, hogy hozzuk össze a márciusban születédt érdeklődőket, és szep-tembertől jöjjön létre végre az „igazi közgáz színpad”, ahol a szereplők, a nézők és a rendező is közgázosok, amelynek előadott játéka nem egy-egy kívülről jött rendező elképzeléseit követik, hanem mondanivalójukkal kapcsolódnak az egyetemi ifjúság aktuális problémáihoz, tükröt tartva a mi világunknak.

Dukász Anna

Egy szórakozott vásárló könyvek helyett az asztali Olivetti számológépet vitte el a földszinti könyvesboltból, alaposan megnehezítve a boltvezető munkáját, aki — túl az öt terhelő káron — már csak ezért is kéri: akárci volt is, egy újabb szórakozott pillanatában csenje vissza e nélkülözhetetlen munkaeszközt!

Nyolc éve hiányzott a siker

Először is: lehet-e egyáltalán „őszinte koncertről” beszélni? — Kérdi az előtétet, talán már a plakátok láttán, még egy hangot sem hallva a műsorból. És az ellentétek? A legendás szembenállás Illés Lajos és Szőrényi Levente között? Pásztori állítólagos csendes kiközösítése? Mennyi pletyka, mennyi ellentmondó nyilatkozat kering a felozlásról, a nem éppen rózsás búcsúzásról. Sokan már csak emiatt is lehetetlennek érezték, hogy valaha is együtt színpadra álljanak még egyszer. Hát lehet így szívből zenélni? „Na ja... a pénz az nagy szervező” — kuncog erre a cinikus, elégedetlen. Ami ellen nehéz érvelni — talán felesleges is. Azt viszont már őszinte meggyőződéssel mondhatom (és a koncert szempontjából most ez a fontos), hogy akármilyen is álltak össze, annyira bizonyos: abban a pillanatban, amikor a tíz perces háromezres szavalókórusnak engedve, színpadra lépett az együttes és felhangzott a „Lajós... Lajós”-kórus (vagy éppen a Leventét éltető hangorkán); amikor az egyes számok után hosszas tüntetés követelte az ismétlést, nos, ettől a pillanattól kezdve ezek az

dául egyszerűen ténykérdés, hogy Illésék utolsó nagylemeze — az „Add a kezéd” — zeneileg lényegesen gyengébb volt az azt megelőző „Human Rights”-nál. A legnagyobb jóindulattal is csak az együttes „stagnálásáról” beszélhetünk hallatlan. Erthető tehát Szőrényiek „megújítási kísérlete”. Sőt, egy valamennyire is őszinte Illés-rajongó maga is beismeri, hogy annak idején neki sem tetszett annyira az a zene, de ez mit sem változtatott akkori töretlen hitén, hogy „no, majd a következő lemezen megint megmutatják”... Amit viszont ez a rajongó sohasem (vagy csak nagyon nehezen) tudott megbocsájtani, az az, hogy ez a bizonyos „következő” már nem Illés keretek között következett be, hanem mint Fonográf — szakítva a korábbi Illés-múlttal.

Ebből nőtt ki az a furcsa kettősség, hogy a hajdani Illés-tábor — némi lemorzsolódástól eltekintve — továbbra is kitartott a Fonográf mellett, hiszen „ezek szinte ugyanazok az emberek, mint egykor az Illésék”. Mondhatni, az elvesztett Illést szerették (keresték?) a Fonográfban. S ugyanakkor emiatt tagadták is! Szűrés Szőrényi mesélte, hogy a

emberek szerintem füttyültek a pénzre, vagy akárcsak arra, hogy ki ül a zongoránál, ki játssza a gitárszólót. Önfeladten feloldódtak magukban a dalokban, a pillanat mámorában, a „London”-ban, vagy a „Little Richard”-ban. A sikerben. Szőrényi nemrég azt nyilatkozta hogy „nyolc éve hiányzott az életünkől a siker”... Az a siker, amit a forrponáján hagytak ott 1973-ban, az „Illés” felozlásával. S ami aztán bosszúálló árnyékként követte végig a Fonográf életét. Mert persze a dolgok bonyolultabbak a látszattól. Az pél-

Fonográf még meg sem alakult, máris az indulatok ellenállása vette körül őket, „Mert ez nem az Illés, hanem csak a Fonográf”... Soha nem felejttem el azt a feszült várakozást, ami két éve a Fonográf folk-fesztiválbeli fellépését megelőzte. „Öregem — sustogtuk egymásnak reménykedve — ha ezek most elkezdene nekem Illés számokat játszani!”... Végig ez jellemezte a Fonográf életét. Ez a létüket inkább csak eltűró és a hajdan voltat követelő remény. Ők is nyilván érezték ezt, nem véletlen, hogy lassan már két éve az „egyszerű” Fonográf-

„A döntés zúgolódást okozott”

Interjú az OTDK szakmai előkészítéséről

Az országos TDK marxizmus-leninizmus szekciójának szakmai előkészítését a Közgázon Mathész Erzsébet adjunktus vezetésével végezte az e célból megalakult bizottság. Tagjai Bara Zoltán, a pg. tanszék, Elek Sándor, a szociológia tanszék, Szilviki Éva, a tud. szoc. tanszék és Vlacsicsák Imre, a filozófia tanszék oktatói. A beküldött dolgozatok értékelésének összesítésekor kiderült, hogy soha még ennyi dolgozatot nem utasított vissza a marxizmus szekció előkészítő bizottsága, mint amennyit idén a közgázos felügyeletű előszűri felolvasásra érdemtelennek talált. Szerkesztőségünk utánajárt a történeteknek; ebben az első cikkben a hivatalos álláspontot igyekszünk megismertetni a nyilvánossággal. A kérdésekre Mathész Erzsébet az előkészítő bizottság vezetője válaszolt.

— Hogyan folyt a beérkezett dolgozatok értékelése?

— Igyekeztünk elkerülni azokat a házi és az országos versenyeken eddig gyakori panaszokat, amelyek a pontozási utasítást érték. Olyan módszert dolgoztunk ki, ami a színvonalas leíró munkát értékeli olyan magasra, mint egy hasonló elemző dolgozatot. A pontozás kialakításakor számoltunk azzal is, hogy a dolgozatok többségét tudományokkal nem hivatásszerűen foglalkozó diákok írják, ezért a követelményeket mérsékelt szinten állapítottuk meg. Az értékelésnek ezt a részét eddig nem érte bíráló megjegyzés. Nem volt kötelező az általunk javasolt útmutatót alkalmazni, elfogadtunk volna ettől eltérő rendszerű értékelést is, de ezzel a lehetőséggel egyetlen bíráló sem élt. Rendszerűen új, hogy most a dolgozatok elvesztik a házi versenyen elért pontjaikat, e helyett két szakértő pontozza őket. Azért volt erre a változtatásra szükség, mert a gyakorlatilag homogén, magas pont-

számú mezőnyben a rangsorolás tulajdonképpen a zsűritíkárok véleménye alapján differenciálódott. Most két bíráló pontjainak összege rangsorol, egyikük teljesen érthető okokból a zsűritíkárra. A másik szakértőt körültekintően a Művelődési Minisztérium marxizmus-leninizmus főosztálya bízta meg.

— Milyen esetekben utasítottak el egy dolgozatot?

— A külső bírálótól szöveges értékelést is kértünk a pontokon kívül. Abban az esetben, ha mindkét bíráló alacsony ponttal elutasította a pályamunkát, visszaküldtük a dolgozatot. Ha a két bíráló pontjai között nagy volt a különbség, a dolgozatot harmadik opponensnek adtuk ki. Erre a feladatra általában a zsűritíkárok kerestek szakembert. Ha a harmadik vélemény is elutasító volt, a dolgozat kiesett, ha a döntés pozitív volt, a pályamunka a harmadik opponens pontjait és az ehhez közelebb álló első bírálat eredményét viszi magával a szövegre.

— Végül is 70 dolgozat nem került felolvasásra. Hányat írtak ebből közgázosok?

— Az elutasítás soknak tűnik, de ez a pontozás új módszeréből adódik, annak ellenére, hogy a követelmények nem voltak most sem magasabbak, mint eddig. El kell azonban mondani, hogy meglepően alacsony a beküldött dolgozatok átlagos színvonala, van néhány kifnban fognak, összegereblyézett leíró pályázat, s kevés az igazán szakmai munka is. Ha az átlagos színvonalat tekintjük, akkor nem sok az elutasított dolgozat, és emiatt a színvonal miatt még így is van egy mükedvelő jellege néhány dolgozatnak. Hogy a közgázos dolgozatok váratlanul elhullottak, abban a névtelenségnek döntő szerepe van. A gyenge dolgozatokat most nem segítette az intézmény rangja, vagy a konzulens szakmai tekintélye. Az igaz-

sághoz tartozik, hogy a közgázosok a házi TDK kesése miatt egy hónap haladékot kaptak dolgozataik benyújtására. Összesen 9 közgázos diák dolgozata esett ki a további versenyből.

— Milyen fogadtatása volt ennek a hírnek az egyetemén?

— Protestálás négy dolgozat ügyében érkezett, de tény, hogy a döntés zúgolódást okozott. Az alapállásunk az volt, hogy a bírálatra felkért szakemberek véleményét tiszteletben kell tartani és döntéseiket nem lehet felülbírálni.

— Ez azt jelenti, hogy a tévedés lehetőségét kizárták?

— Én nem veszem a jogot, hogy ezt kijelentsem, főleg, mert nem is olvastam az összes beküldött dolgozatot. Az mindenesetre biztos, hogy a külső bírálók mindegyike a kutatási témájához kapcsolódó dolgozatot kapott, így hozzá nem értésről szó sem lehet. A zsűritíkárok a pontozás során konzultáltak ház-on belüli oktatókkal, a lelkiismeretességükhez kétség nem férhet. Ennek ellenére említhetnek olyan dolgozatot, amit, ha én pontozok, nem javaslok felolvasásra és most tagja a mezőnynek, de talán az elutasítottak között is van olyan, amit én magasabbra értékelttem volna. De hát ez a pontozás műfajának bizonyos szubjektivitásából adódik.

— A pontozási utasításban nem szerepel olyan szempont, amely a dolgozat szemléletmódját hivatott értékelni. Nem következik-e ebből, hogy azok a szerzők, akik újszerű az eddig hivatalosan elfogadottól eltérő alapállásból közelítettek témájukhoz, emiatt veszítettek minőségi pontjaikból?

— Fogalmazzunk világosan. Mi azt jellemeztük fel — azt hiszem jogosan —, hogy a marxizmus TDK-ra benyújtott dolgozatok marxista alapállásúak, ezért ilyen kritériumot külön nem iktat-

tunk az értékelésbe. Rögtön hozzá kell tennem, hogy egyetlen olyan dolgozat érkezett, amely magas színvonalon vallásos nézetekről tett tanúbizonyságot. Az egyik bírálótól magas pontszámot kapott, a másik elutasította, így ezt a dolgozatot a versenyből a küldő intézmény visszavonta. Az összes többi dolgozat gyenge színvonala miatt esett ki, igaz voltak olyanok is, ahol a bírálók a szöveges értékelésben ideológiai jellegű fenntartásukat is megfogalmazták.

— Az elutasított dolgozatok egyike-másika a házi TDK-n díjazott, sőt van, amelyik első helyezést volt. Ezek is gyengének minősültek?

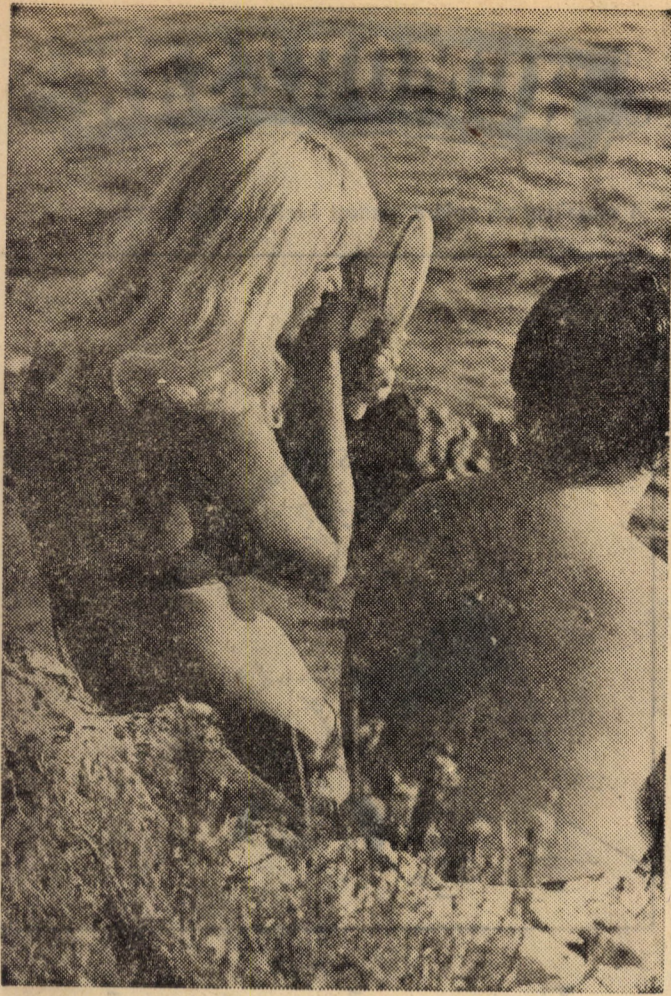
— A közgázos dolgozatok között egyetlen egy sincs, amit ideológiai vagy politikai szemlélet miatt utasítottunk volna el; elsősorban szakmai színvonalukat értékeltük kifogások. A házi és az országos követelményeket összehasonlítani nincs elég információ.

— Nem lett volna szerencsés talán a szóbeszédet elkerülendő, a játkozabályokba intézményes reklamálási lehetőséget beiktatni az eredményesség némi reményével legalább?

— Számomra ez érthetetlen volna. Világos, hogy az intézmények a legjobb dolgozatokat küldik, ezért minden elutasítás kínos az intézménynek és a dolgozat konzulenseinek egyaránt. Ez ellen csak úgy lehetne védekezni, ha minden beküldött dolgozat felolvasásra kerülne, de ez képtelenség. Az opponensek újbóli összehívását, mondjuk vitaközlés céljából nem tartom kivethetőnek, mert semmi esély sincs arra, hogy korábbi véleményüket megváltoztassák. A bírálóknak sem a szakértelmét, sem a tisztességét nincs jogunk kétségbe vonni.

A témát következő számban folytatjuk.

Molnár Gabriella

Megszületett a TEK

A nagy nap március 29-e volt. Megalakult (ideiglenesen) a Társadalomelméleti Kollégium.

A meghívó — melynek segítségével az ünnepen résztvevők verbuválódtak — jó lehetőséget teremtett házi süti-finomságoknak és italoknak az alakulással kellőképpen való elővezetésére. Tudomására hozta ugyanis e nemes irat minden kedves meghívottnak, hogy nincs pénz-reprezentációra, ezért hozzon magával mindenki egy gusztalis csomagot.

El is jött mindahány fiatal, kik valaha részt vettek a Töke-táborban, akik foglalkoztak köreikben a Tökével, egyebekkel, kik ily módon hivatalosak voltak e kellemes este. (Ketten ugyan vesebetegséggel ágynak dőltek, de az egyik közülük fél nyolckor megérkezett.)

Az est nyitó aktusa Bihari Péter elbeszélése volt arról, hogyan jutott el a TEK gondolata a jelenlegi ideiglenes megalakulásig. A kollégium ötlete tavaly augusztusban született. Az elmúlt félévben egy állami bizottság foglalkozott a kollégium körüli ügyekkel, például működési koncepciójával (melyet a hatodik változatban fogadtott el). Az első félévtől kezdődően öt elsőosztályos álló Töke-tábori előkészítő kör, és két idősebb tagsággal működő kör dolgozik. A következő hónapokban dől el, milyen körök alakuljanak, milyen témákkal

foglalkozzanak, kik legyenek a körök vezetői, stb. A kollégium alapvető célja, hogy ne zárkózzon el a nyilvánosság elől (ily módon máris tudatja, hogy április 20-án este 7-kor a Rádayban kollégiumi gyűlés lesz, ahol a TEK további teendőivel foglalkoznak a résztvevők.)

A kollégium alakuló tagsága, a volt Töke-táborosokból, a TÖTEK tagokból áll. A tagság azonnal megválasztotta a kollégiumi bizottság diák tagjait (titkára Rotyis József lett, tagjai Artner Annamária és Dobák Kati). A TEK igazgatójának Bihari Péter, nevelőtanárának Hild Márta javasoltatott.

E konstruktív esemény után kellemes estély következett. Pergeteges események zajlottak le. A házi italok és ételek villámgyors fogyatkozásának indultak, elkerülhetetlen pusztulásuk, csak rövid idő kérdése volt. Készült egy történelmi ihletésű fotó: Bihari Péter, több fiatal keze által fejtetőre állítva helyezkedik el a kép középpontjában.

Mivel a Rajk László Szakkollégium fennállásának 11. évfordulóját ülte ezen eseményekkel éppen egy időben 11 órakor a TEK tagsága fogta magát és átment a Szakkollegium remekre szabott bulijába. Ilyen és komolyabb tartalmú találkozóknak szolgálnuk kell a kollégiumok közti jó viszonyt és együttműködést.

K. S.

El — gondolkodó

„Szeretettel köszöntjük városunkban a XV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia résztvevőit.” — köszöntött bennünket a hangosbontó április 7-én délelőtt, amikor leszálltunk a pesti gyorsról, Salgótarján vasútállomásán. Ezzel a mozzanattal kezdődött kellemes élményeink sorozata a Pénzügyi és Számviteli Főiskolán. A kontraszt a Közgáz körülményeivel akkor vált teljessé, amikor a világos, párnázott székekkel berendezett főiskolai előadóterembe léptünk, ahol a megnyitót ültet rendezték.

A kellemes benyomások után már természetesnek tűnt, hogy itt a város több vezetője is megjelent és köszöntötte a konferencia résztvevőit — jelezvén, hogy a város sajátjának tekintí a rendezvényt, és mindig szívesen látja vendégeit. A házigazdák a további programok során is mindent elkövettek, hogy jól érezzük magunkat.

A kellemes körülmények esetelése helyett azonban elsősorban arra a jelentős szemléleti változásra szeretném felhívni a figyelmet, ami az idei OTDK-t jellemezte a korábbiakhoz képest.

Dr. Tétényi Zoltán, a PSZF főigazgatója megnyitót beszédében csakúgy, mint Csizmadia Ernő, egyetemünk rektora zárszavában, kiemelte, hogy a konferenciát vitafórumnak kell tekinteni, a cél ne a versenyzés legyen, hanem a tudományos kutatómunkában szerzett tapasztalataink kicserélése, elért eredményeink közreadása, megvitatása — hiszen ha valami, akkor a tudományos munka igazán olyan terület, ahol nem a másik legyőzése kell, hogy legyen a cél. Antonio Gramsci szavaival: „A tudományos vitában, miután

feltételezzük, hogy a résztvevők érdeke az igazság keresése és a tudomány haladása, az bizonyul »haladottabbnak«, aki arra az álláspontra helyezkedik, hogy az ellenfél kifejezhet olyan követelményt, amely — ha alárendelt mozzanatként is — beilleszthető a saját konstrukciójába.”

Ezen elvi megfontolásoknál súlyosabban esnek latba az OTDK versenyjellegének csökkentése érdekében, bizonyos konkrét gyakorlati körülmények.

Az egyetemi és főiskolai oktatás tartalma, színvonala alapvetően különböző, ezért a különböző felsőoktatási intézmények hallgatóinak felkészültsége között jelentős különbségek kell, hogy legyenek. A tanult szaktudományhoz ennyire szorosan kötődő dolgozatok versenyében, mint a közgazdasági szekcióban, objektív mérce szerint, feltételezőleg az egyetemisták közül kerüljenek ki a győztesek. Ez esetben nincs értelme a versenynek. A másik lehetőség az — ami általában meg szokott valósulni —,

hogy a képviselt felsőoktatási intézmények hallgatói, paritásos alapon — nagyjából a részvétel arányában —, részesednek a díjakból. Ez esetben megkérdőjelezhető a verseny tisztasága.

Az idei konferencia lebonyolításában már érezhető volt az előrelépés — mint azt az egyetemi vezetők említett beszédei is jelezték.

Az elhangzottak azért különösen fontosak számunkra, mert azt tükrözték, hogy pártfogásra talált a Rajk László Szakkollégium több évvel ezelőt indított és azóta is kitartóan képviselt kezdeményezése az OTDK lebonyolítás körülményeinek megváltoztatása érdekében.

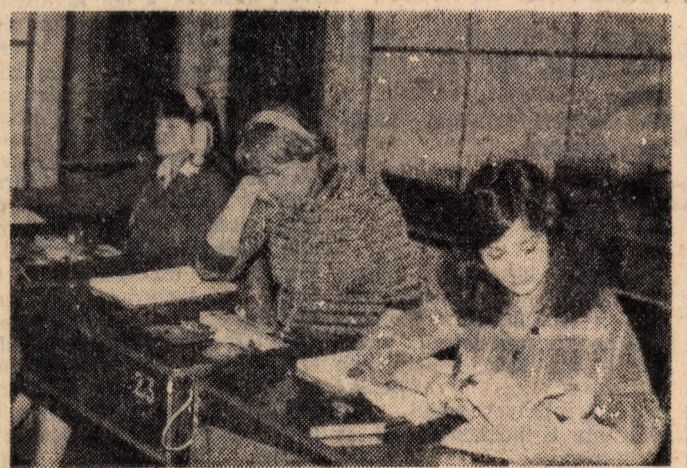
A korábbi OTDK-k kiábrándító tapasztalataiból kiindulva kollégiumunk javaslatának lényege az volt, hogy a találkozózt tanácskozással lezáró rendezés meg. Ne legyen rangsorolás a résztvevők között. Igazságosabb feltételek biztosíthatók a versenyhez a házi TDK-kon, (bár ezzel is évről évre problémák merülnek fel.) ezért a jutalmazásra szánt pénz

is célszerűbb felhasználni a házi versenyek győzteseinek díjazására. Az, hogy ez évben egységes nívódíjakat osztottak ki Salgótarjánban, előrelépésnek tekinthető a korábbi helyzethez képest. (A 40 nívódíjból MKKE-hallgatók kaptak 14-et, ebből 7-et szakkollégisták.) Igazságtalanságok azonban most is előfordultak, (ez természetesen igazolható), így mi továbbra is helyesebbnek tartanánk, ha minden résztvevő egységesen valamilyen plakettet, vagy emléktárgyat kapna, anélkül, hogy sorrendet állítanának fel a dolgozatok között. Legyen megoldva viszont az előzetes opponálás, lehetőleg külső szakemberek felkérésével, és az opponensi vélemények legyenek hozzáférhetőek. Az egyetemi diplomától a kandidátusi értekezésig valmennyi tudományos munka opponensi véleményét el lehet olvasni — érthetetlen, hogy erre miért nincs lehetőség a TDK-n.

Javaslataink között szerepelt még, hogy a zsűriben szerepeljenek az adott téma külső — tehát nem oktató — szakemberei. (Az idén már minden szekció zsűrijének volt legalább egy külső tagja.)

Ezért értékeljük úgy a salgótarjáni konferenciát (hiányosságai ellenére) mint biztató kezdetet, az Országos Tudományos Diákköri KONFERENCIÁK felé, ahol az elsődleges cél tapasztalataink kicserélése, nézeteink megvitatása lesz — s ahol elkerülhetővé válik, hogy komoly szakmai tartalommal rendelkező dolgozatok szerzői keserű száízzel távozzanak a tanácskozásról.

Urbán László
Rajk László Szakkollégium

VOLT EGYSZER EGY POL-TÁBOR...

Volt egyszer egy pol-tábor, amelyen több mint százan összejöttünk, előadásokat hallgattunk meg az eurokommunizmusról, a terrorizmusról, Antal László gazdaságpolitikai kérdésekről beszélt, találkozhattunk a szakvezető tanszékek oktatóival; délután a „Prémium” című filmet vetítették, este a színművészeti főiskolások adtak műsort; foci-, kosár-, ping-pongderbik zajlottak, miközben az épület előtt gólyalábon-járó verseny volt. A szobákban késő estig vitáztunk, kártyáztunk, énekeltünk, műsorparódiát gyártottunk másnapra. Naponta megjelent (a még Pesten stencilen sokszorosított) „pol-tábori újság”, benne a napi program, és egy-egy pol-tótó; a faliújságon pedig („házi fotósnak” jóvoltából) minden reggel megjelentek az előző napi események fényképei.

Mindennek több éve immár. Napjaink valósága ezzel szemben az, hogy az ált. kari „pol-táborban”, Cegléden április 6-8 között csak az elvártak töredéke jött el, a programok jó része pedig vagy elmaradt, vagy a szervezők kényszerültek arra, hogy lemondják a kis számú „közönség” miatt.

Evek óta halódnak a pol-táborok. Konkrétan az ált. karon a mostani fiaskóban nem is annyira a mai szervezők a ludasak — jelentős részben maguk is inkább szenvedő alanyai a korábbi vezetés nemtörődömségének. Például annak, hogy tavaly azt ált. kar egyáltalán nem rendezett pol-tábort, megszakítva ezzel egy amúgy is zsugorodó hagyományt. Azokban a „legendás” időkben, amelyekről a bevezető sorok szóltak (korántsem a nosztalgia, mint inkább a tanulság kedvéért), tehát évekkel ezelőtt még olyan stabil, közismert programja volt a mindenkori pol-tábor a tavaszi szünetnek, hogy túlság nélkül állítható: nemcsak a szervezők, de az „egyszerű” résztvevők is már hetekkel hónapokkal előbb készültek rá — „bekalkulálták” maguknak.

A hagyomány ereje nagyon nagy lehet — de erre gyakran csak hiányakor döbbenünk rá. Tanulságos példája ennek a mostani 20 ember, Cegléden. Akik egyébként végül is nem bánták, hogy eljöttek, még csak nem is telt hasztalanul az idejük. „Kiscsoportos” beszélgetések, viták zajlottak a három nap alatt (például a vidék-város viszonyáról, lakáskérdésről, egyetemi életéről stb.), és ha nem is hívhatták meg XY-t, helyette meghallgatták a tv-ben Rakowski, lengyel miniszterelnök válaszait — maguk között folytatva aztán a vitát. A foci, a ping-

pong most is megvolt, az esti kártya, a beszélgetés is — csak éppen, jószerivel ehhez egy-két szobában elfért mindenki. Aki ott volt, azt mondta, jól érezte magát, máskor is szívesen eljönne.

A mostani szervezők ott hibáztak, hogy úgy kezdték hozzá a táborhoz (legalábbis kifelé ez így látszott), mintha a hagyomány változatlanul élne tovább. Holott éppen, hogy nullponton kellett volna kezdeniük. Konkrét programot (s nemcsak általában pol-tábor) ígérve, hatásos propagandával — és sok-sok személyes agitációval. Annak idején a különböző szakok (évfolyamok) „kulcsberekét” mindig külön is megkerestük — eleve lekötöttük őket, és a véleményükre adó embereket a program mellé.

Es még egy (nem is olyan) apróság: régebben, éppen a pol-táborok nagy vonzereje miatt, amilyen hallgatólagos megállapodás létezett arról, hogy a mindenkori táborokat rögtön a tavaszi szünet indulásakor kezdjék (a tanítás utolsó napján már indultunk is, és április 4-én vagy 5-én jöttünk haza), és az összes többi egyetemi rendezvényt (pl. SG-tábort) csak utána kezdték el. A mostani tábor szervezésénél e „megállapodás” is „mindkét fél” részéről csorbát szenvedett. Így törtenhetett meg, hogy az OTDK és az SG-tábor még tovább csapolta a potenciális érdeklődők körét.

Persze van, aki felteszi a kérdést: érdemes-e egyáltalán ezzel az egészsel annyit bajlódni?! „Lám, kimúlt a KEN is, mégis milyen jól megvagyunk nélküle”... És ez már korántsem csak ált. kari ügy! A tavalyi küldöttértekezlet egy szekciójában egy hozzászóló konkrétan is nevével nevezte a gyereket: a pol-táborokra „ma már nincs igény”... Nagyon ügyes, és főként: nagyon kényelmes álláspont ez. Mi sem egyszerűbb, mint minden, valamennyire is munkával, gondokkal járó értelmes programot a szemébe dobni, az „emberek befeléfordulására”, a „közösségi lét megszűnésére”, a jól hangzó „nagyvárosi elidegenedésre” és más hasonló demagóg érvre hivatkozva. Csakhogy a tények éppen azt mutatják: a BEFÖT politikai tanácskozásain nem fértünk el az előadóteremben; a szakkollégium egy-egy nyilvános vitája éjszakába nyúló programot jelent, tömeges érdeklődés mellett! Csak a szakkollégium rendezhet „Bibó-vitát” vagy „Kornai-vitát”? Nem igaz, hogy egy „háromnapnyi jó POLVAX”, bentlakással, érdekes esti programokkal, társasági hangulattal „ma már” nem vonzaná az embereket!

Számomra ez volt a legfontosabb tanulsága az ált. kar mostani, szárnyaszeget próbálkozásának, és a remény, hogy — „talán majd jövőre”...

Lapzártakor értesültünk, hogy az ipari kari pol-tábor is hasonló körülmények között zajlott: igen jó hangulatban, de minimális érdeklődés mellett. Cikkünk tanulságát az ő figyelmükbe is ajánljuk!

Fóris György

HUMORZSÁK

A moszkvai olimpiára kiadott karikatúra kötetből.

Fecsegnek a szervek

- Agyra tartja magát!
- Mégiscsak ő a főnök!
- Szig?
- Igen, és nyom.
- Időnként felpuffaszkodik.
- Az egy hólyag!
- Csigolyás az öreg, de gerinces!
- Hol dolgozik az a vékony legény?
- A csont mellett inaszkodik.
- Olyan sok a munkájuk, hogy ketten kellene hozzá?
- Vese habbal! Egy is meggyőzi! Attól függ, a környéki nedves-e?
- Maga nem sokat rostokol tétlenül!
- El is sorvadnék! Sokat dolgozom, attól izom.
- Hallom, majdnem elárasztották a központot!
- Egy hajszáléren múltott!
- Gyakran duzzognak...
- És állandóan mirigykednek!
- Folyton huzatot csinál!
- Nagyon izgéje!
- Nem bízol benne?
- Hipotalamuszi!
- Kezdődik a napi edzés.
- Rajtad van már a stressz?
- Vajon mi alkotja a szerveket? Tudsz róla valamit?
- Valamit sejtek.

TÖBBEN LÁTHATTÓK

az egyetem folyosóján az INFO plakátját. Mi is az az INFO? Csak halvány sejtelmünk volt róla a kurzus előtt. Talán ezt mondtuk volna az érdeklődőknek: a pályakezdő közgazdászok beilleszkedésének problémáival, a hazánkban még kevésbé ismert, de külföldön már elterjedt vezető stílussal foglalkozik. A tanfolyam célja önmagunk és mások megismerése, a csoportviselkedés, folyamatvizsgálat, az együttműködési és a megfigyelési készség fejlesztése, információk adása, illetve vétele, kollektív döntések, kapcsolatteremtés.

Az önálló diákkezdésmenyezésre beinduló program második lépcsőjeként az egyetem 15 hallgatója négy teljes napot töltött Tatán, április első hetében. A harmad- és negyedévesek két, az elsőévesek egy fővel képviselték évfolyamukat. Úgy hisszük mindannyian, beleértve a két training vezetőt is (Barlai Róbert pszichológus és Lövey Imre szociológus-közgazdász), emberileg és szakmailag gazdagabbak lettünk.

Mint utóbb kiderült; az elvárások különbözőek voltak. Egy közös volt: mindenki sokkal szárazabbnak, elméletibbnek vélte a traininget. Már az első nap megcáfolta ezt: az érkezés után rögtön „foglalkozás” kezdődött. Az „Oxigen” zenéjére elmélkedés, önmagunkban történő elmélyedés indult, sétálás közben. Hogyan jellemeznéd önmagad? Milyen pozitív, illetve negatív élmények érték az elmúlt években? Hogyan osztályoznád magad egy 0-tól 10-ig terjedő skálán, jelenle-

Információk az INFO-ról

gi helyzetedet, érzéseidet ismerve. Mi lesz veled tíz év múlva?

EZEKET A KÉRDÉSEKET fejtették ki egyenként, ezután foglalkozási helyükön. Napi 12 órát töltöttünk el intenzív „munkával”, olyan laboratóriumi környezetben, ahol nem lehetett szerepet játszani, hiszen másik 16 ember figyeli a szavaidat, mozdulataidat.

Másnap délelőtt érdekesebb játék következett. A lényege ez volt: Minden résztvevő néhány másodpercet kapott egy képet, amely ugyanazt a hőlygyet ábrázolta. El kellett dönteni, hogy javasolnák-e az illetőt egy kozmetikai üzlet élére. A vélemények kb. felefele arányban oszlottak meg. Ezek után az ellentétes véleményűek közül ketten-ketten vitatkoztak. Közben az egész szűz képmagnóra vettük, s később visszajátszottuk. A feladat célja ez volt: közös megbeszélésre jutni. Később kiderült, tüzetesebb megfigyelés után, egyszerre két, egy idős, illetve egy fiatalabb nőt is felfedezhettünk volna, ha másképp nézzük a képet. Öt percen keresztül el tudtunk vitatkozni úgy, hogy két különböző nőt láttunk. Döbbenetes és olykor mulatságos volt, mennyire nem figyeltünk a másik által adott információkra és előrehaladás nélkül téptük a szánkat, semmiféle eredményre nem jutottunk.

Természetesen ezeken kívül a játékok voltak a domináns. No, nemcsak a koradélutáni foci, hanem a kosárazásra gondoltunk. Az egyik játékos foglalkozás célja például következő volt; minél több kockát egymásra építeni. Egyszerre hárman vettek részt a játékban: egy „munkás”, aki csak bekötött szemmel, bal kézzel építhetett, s két segítő, akik csak szavaikkal irányíthatták a munkást. Az építkezést is visszajátszottuk elemzés céljából, képmagnóról. Az a „munkás”, aki igényelte, hogy szinte minden részmozdulatát irányítsák, csak hét kockát tudott egymásra tenni (a hármas csoportok közül a legkevésbé). Miután Lövey Imre lelkiroccsót adott neki, egyedül, feleannyi idő alatt, tizenhat kockát rakott fel. (Többet, mint a legjobban működő csoport.)

Ennyit a gatlásokról, az önbizalomhiányról!

EGY DÖNTÉSI JÁTÉK alatt, amelynek alapvető kérdése az volt, együttműködjenek, illetve versengjenek-e a csoportok egymás között maximális nyereség elérésére, olyan indulatok szabadultak fel, amelyekben mi is meglepődünk. Mire vezethet a bizalmatlanság? Az egyik „bünbáknak” még az inge is elszakadt egy spontán „lincselés” során.

Az együttműködési készség, a fantázia fejlesztése, a másikra való figyelés, információadás megfigyelése volt a közös rajzolás célja.

Két-két résztvevőnek közös tollal fogva, közös rajzot kellett készítenie, közös címet adnia, közösen aláírni a rajzot, egyetlen nyikkanás nélkül. Torz rajzok születtek ab-

ból, ha a párosok közül valaki saját elképzelését erőltette.

Esténként másfélórás kötetlen program zajlott, amikor szinte pillanatnyi hangulatunktól függött, hogy mit csináljunk. Egyetlen kikötés volt, senki sem hagyhatja el a szobát.

Egyik este például minden résztvevő levette az egyik cipőjét, és a cipőket az addigi viselkedés, beilleszkedési készség, illetve szimpátia alapján bármelyikünk csoportosíthatta. Különös érzés fogott el mindig, amikor megfogták a cipőmet. Vajon, hova teszik le? Nehogy a többiekén kívül maradjak.

A zárónapon a kurzus végső, egyéni értékelésekor csak elismerő hangokat hallhattunk. Mindannyiunk nevében megköszöntük az előadók munkáját, néhány résztvevő nyíltságát, tiszta tekintetét.

A training négy napja alatt talán többet tanulhattunk, jegyzeteltünk, figyeltünk, mint ebben a félévben az egyetemi előadások során összesen.

Rózsa Iván—Füzi Gábor

FOLGLADÁS

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
 Felelős szerkesztő: FARKASINSZKYNE HALAY EDIT
 Szerkesztőség: 1093 Budapest, IX. Dimitrov tér 8.
 Telefon: 174-548.
 Kiadó: Hirlapkiadó Vállalat Budapest VIII., Blaha L. tér 3.
 Felelős kiadó: TILL IMRE igazgató
 81-1653. Szikra Lapnyomda, Budapest
 Felelős vezető: CSÜNDÉS ZOLTAN vezérigazgató

Timár György:

Nem én írtam! (részlet)

Szentmihályi Szabó Péter

Két azonosíthatatlan repülő tárgyat találkozásából született a Móra-Galaktikában. Már egészen ifjan feltűnést keltő tanulmányt írt — minden kuczkatatót vállalva — az

emberei «civillizációról. „Reszkess piszok, jön az UFO!” című munkáját nemrég a Stonehenge-i Dániken kiadó jelentette meg.

Egy UFO-est

A Galaktika c. almanach számára írta és fordította. Szentmihályi Szabó Péter.

Well, mondjanak bármit, van egy-két olyan jelenség, amelyen érdemes eltűnődnünk, ha ráérünk. Legalábbis ezt az — elismerem vitatható — megállapítást tette a Daily

Wushoot hasábjain Chuck Cheesehead professor, az UFO-k (Unintelligent Foreign Office) kivizsgálásával megbízott bizottság vezetőjének sógora, s maga is főleglently egy-két rejtélyes esetet, mely előtt ma is hőkkenten áll az emberi elme.

A legkirívóbb ilyen példa Mrs. Evelyn Loth esete. 1948. február 30-án késő este Mr. és Mrs. Loth éppen égő házukból (Wischoe, Dillinois állam) menekültek, amikor az elhagyott ház irányából mennydörgő robajra lettek figyelmesek. Mr. Loth még önbetörés gyanúja miatt, de sebesebben kezdett futni, a hangerőtől megijedve, Mrs. Loth azonban a női kíváncsiságnak engedve visszafordult, hogy megnézzé, mitől származva keletkezett a dörög. Mr. Loth már a szomszéd farmonjár, amikor észrevette, hogy felesége hiányozva van oldala mellől. Félelmet legyőzve visszament, s meglátta Mrs. Loth-ot azon a helyen állva, ahol visszafordult, sóbálvány-nyá meredt állapotban. Senki sem tudja, mi történt Mrs. Loth visszafordulásakor. A ház, amely egyébként minden látható ok nélkül gyuladt ki (elbobott egy gyufát sehol sem találtak!) és azóta perig égett, nem idézhette elő a különös vegyi átalakulást. Erősen feltételezhető, hogy

naprendszeren kívüli értelmes lények beavatkozásával állunk szemben. A bizottság már sajnos nem látott a helyszínre kirendelve Mrs. Loth-ból semmit; Mr. Loth-ot a rendőrség két hétig tartotta letartóztatásban, gyilkosság és önbetörés gyanúja miatt, de bizonyítékok híján szabadon kellett bocsátania. A dolgot Mr. Loth élénk képzeletével és a ház égéséből kifolyó izgalmi állapottal is magyarázhatnánk, ha 1. Mrs. Loth nem tűnt volna el nyomtalanul, és 2. a szomszéd farmerék nem vallották volna egybehangzóan, hogy nagyobb tétel sőt vásároltak mélyen szállított áron. Mr. Loth-tól, a rejtélyes éjszakát követő hajnal és a letartóztatás perce között. A légierők szerint Mrs. Loth sővátételéhez olyan mérvű atomhasítás lett volna szükséges, amire naprendszerünkben — senki sem képes, még az oroszok sem, de attól a dolog még lehet az ő művük, és ezt kéne a sajtóban is írni. Mr. Loth-ot egyébként

mindenki korrekt, kiegyensúlyozott, igen sórtartó és savalihető embernek ismeri a környéken.

Frank Fallwaker, a közelben működő Pöcedúsító-mű éjjeliőre, a kihallgatások során többször is előadta, majd később megírta könyvében is (annak árából vásárolta meg később a Pöcedúsítót), hogy egy, a citromsárga és a püspöklika között, egyébként leírhatatlan, nem e földi színű farmotoros riksakulit látott a kérdéses éjszakán a Loth-ház fölött hosszan körözni, a tűz kitorése előtt. A riksakuli — járó farmotorral — többször félreérthetetlen jelzéseket adott, majd hang nélkül („Csak mintha láncok csörögtek volna a domboldalban, a templomkert felől” — közölte a tanú) és igen nagy sebességgel eltűnve volt. Ebből Fallwaker arra következtetett, hogy másnap eső lesz. Aminthogy lett is, és — mint Mr. Loth előadta — a felesége bal nagylábjára Meddig?

„tiszta merő egy csomós lett”, olyannyira, hogy Mr Dreckeater, a helybéli harangozó még harmadosztályú sóként sem volt hajlandó megvenni.

Mr Fallwaker még egy fényképet is mutatott, amin világosan látszik egy obszcén módon meggömböftött kar, melynek végén mintha karmok lennének a télvégi éjszaka sötétjében öklöbe szorítva. De ugyanezt mondta, ha nem is lefényképezve, a bizottság is, amikor állást kellett volna foglalnia a kérdésben: HONNAN JÖTT ÉS HOVÁ TÚNT A FARMOTOROS RIKSAKULI? Mert, hogy létezett, az nem lehet vitás, különben mivel magyarázható a rejtélyes tűz és Mrs. Loth átalakulása ételjesítővé? A bizottság állgat. A légierő és a tűzoltóság színtén. A legfontosabb tanúkat zárt intézetekben őrzik. Az Elnök úgy tesz, mintha egyébbel lenne elfoglalva.